

Drugi kongres Antifašistične fronte žena Jugoslavije zaključen

Drugi dan zasedanja je govorila Vanda Novosel, sekretar Centralnega odbora AFŽ Jugoslavije

Beograd, 27. januarja. II. kongres AFŽ Jugoslavije je včeraj ob 8. dopoldne nadaljeval diskusijo o referatu Cane Babovič. Prva se je oglašila v imenu žensk Kosova in Metohije Pija Vokši, ki je v svojem govoru med drugim dejala:

»Na Kosmetu imamo okrog 116.000 nepismenih žensk. Letos bi morali po načrtu vključiti v tečaj 21.416 žensk, vse do sprejema predkongresnih obveznosti je bila analfabetska kampanja precej slaba. Med predkongresnimi pripravami smo pritegnile k tečaju nad 14.000 žensk, tako da smo presegle načrt za 500 udeleženk.

Eden izmed vzrokov kulturne zaostalosti je feredža, največja ovira, da bi se odprle oči naših Siptark. Pri tem smo imeli uspehov, tako da je lani 30.000 Siptark odstranilo feredžo.

Odstranitev nepismenosti, odstranitev feredže in splošen dvig naše vasi — vse to smatramo za najvažnejše naloge, katerih rešitev nam bo omogočila, da se bo naša ženska vključila v gospodarstvo. Z delom v Ljudski fronti in s politiko bratstva ter enotnosti pa bomo skušali iz naših žensk na Kosmetu, zlasti iz Siptark, napraviti novo žensko, vredno svoje organizacije in naše lepe domovine Jugoslavije.

Besede Pije Vokši so večkrat prekinili s ploskanjem. Nato je spregovorila Vida Tomšič, predsednik Kontrolne komisije LR Slovenije in v svojem govoru med drugim dejala:

Govor Vide Tomšičeve

»Žene Slovenije na skrajnih zapadnih mejah Jugoslavije zlasti živo in vsak dan občutijo izzivanje vojnih hujskačev. Skupno z vsemi ženskami Jugoslavije smo aktivno spremljale vztrajni boj naših sester v Julijski Krajini in Trstu za priključitev k skupni domovini. Po naši zmagi nad nemškimi in italijanskimi fašizmom smo se morale boriti proti novim zasluževalcem ljudstva polni dve leti, da bi dosegli novo zmago s priključitvijo velikega dela Slovenskega Primorja in Istre k Jugoslaviji.

Vendar se ta boj nadaljuje na Svobodnem tržiščem ozemlju proti poskusom, da bi Trst izpremenili v odskočno desko za napad na demokratične države. Ta boj proti skupnemu sovražniku se nadaljuje skupno z demokratičnimi silami Italije v tistih delih Slovenskega Primorja, ki so še ostali v Italiji. Ta boj se nadaljuje v Slovenski Koroski proti zahrbtnim napadom fašistov in njihovih ameriških gospodarjev. O tem govoriti tudi dejstvo, da ni mogla priti na naš kongres delegacija žena iz Slovenske Koroske.

Žene so pokazale, da čutijo globoko povezanost med uspehi pri izvajanju petletnega plana in utrjevanjem miru na svetu.

Po navodilih maršala Tita bomo morale okrepiti politično delo v smislu neprestanega pojasnjevanja globoke povezanosti našega boja pri graditvi socializma s splošno borbo za mir. Ni in ne more biti v naši državi delovne matere in žene, ki ne bi vedela, kaj pomeni vojna, ni in ne more biti delovne matere in žene, ki ne bi hotela z vsemi svojimi silami delati za uničenje vojne nevarnosti, ki ne bi hotela dati vsega v splošnem boju za mir. Vendar pa me to pripravljeno šestokrat zanemarjamo, ne jemljemo je kot podlago za mobilizacijo žensk pri vsakdanjem delu, ker ne učimo žensk, da bi gledale na dogodke politično, da bi gledale, kot da so medsebojno povezane.

Zaradi tega se morajo naše organizacije z vsemi silami in takoj lotiti nalog,

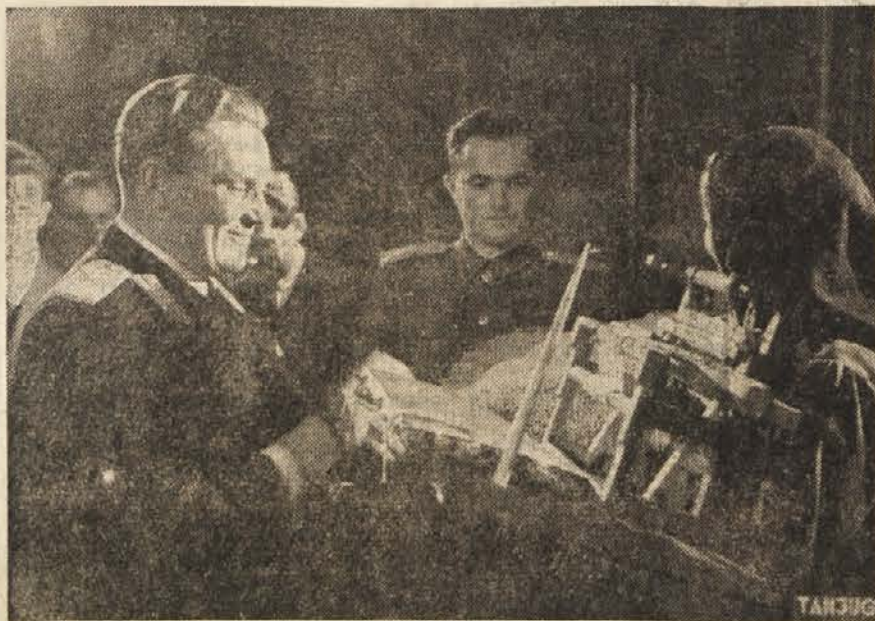
ki jih je postavil maršal Tito in II. kongres: široko množično politično delo med ženskami. Samo na ta način bomo imeli uspehe tudi pri izvajanju ostalih nalog za uresničitev našega velikega cilja: da bomo z lastnimi silami zgradili socializem, ki pomeni blagostanje, mir in srečo naših domov (ploskanje).

V imenu žensk Bosne in Hercegovine je nato govorila Olga Marasović, sekretarka Glavnega odbora AFŽ Bosne in Hercegovine, ki je v svojem govoru opo-

delavo zemlje. Ženske so ustanovile setvene aktive, da bi pomagale ljudski oblasti, da bi bila posejana vsaka ped zemlje in da bi se ustvarila točna evidenca o posejanih površinah.

V Srbiji so žene leta 1946. sprejele, pozneje leta 1947. pa pričele dejansko gojiti sviloprejkje, kjer koli so bili za to gojišči, tudi tam, kjer jih doslej niso gojili.

Kadar je govora o delu in naporih Ljudske fronte za obnovo in zgraditvo

Delegatke izročajo maršalu Titu darila

zorila na nekatere pomanjkljivosti dosejanega dela. Med drugim je dejala:

Nismo delale na tem, da bi našo ženo do zadnje kmetice seznanile z dejstvom, da je korist naše organizacije hkrati tudi korist vsake naše žene. Če bi bile to storile, prav gotovo ne bi bilo nobene ženske, ne samo pri nas v Bosni in Hercegovini, ampak v vsej državi, ki ne bi bila članica naše organizacije.

Rezultati dela AFŽ Jugoslavije

Ko je bila izbrpana lista govornikov o referatu Spasenije — Cane Babovič, so prešli na drugo točko dnevnega reda; to je k referatu Vande Novosel, sekretarke Centralnega odbora AFŽ Jugoslavije, ki je govorila o rezultatih dela AFŽ Jugoslavije in nekaterih organizacijskih problemih.

V svojem referatu je Vanda Novosel najprej govorila o sodelovanju žensk pri volitvah v Ustavodajno skupščino in pri kasnejših volitvah v Ljudske odbore ter omenila, da je bilo v Sloveniji izvoljeno v ljudske odbore 1618 žensk, v Srbiji 1738, v Hrvaški 2629, v Črni gori 186, kar je dokaz, da se ženske vedno bolj usposablajo za različne državne poste.

V Sloveniji se v zadnjem času ženske vedno bolj vključujejo v delovne akcije Ljudske fronte. V Ljubljani so ženske prispevale h graditvi mesta 188.700 prostovoljnih delovnih ur, pri delih pa je sodelovalo 47.246 žensk.

Pri vseh akcijah Ljudske fronte, v katerih so sodelovale ženske, je naša organizacija ugotovila najrazličnejše oblike za pritegnitev ženske k delu. Nekatere izmed teh oblik so se pokazale za zelo dobre in so zajele najširše plasti žensk.

Pri izvrševanju setvenega plana so pri setvi industrijskih rastlin pokazale ženske veliko aktivnost. Ustanovljale so setvene fondse v krajih, kjer niso bili zadostni, in organizirale medsebojno ob-

države, za uresničitev nalog prvega leta petletnega plana, potem spada v prvo vrsto tista velika požrtvovalnost, polet in tekmovalni duh, ki ga je pri svojem delu v tovarnah pokazal naš delavski razred. Pri vseh tekmovalnih delavskih razreda, ki jih je v naših podjetjih razvil sindikat, delavke niso zaostajale za svojimi tovariši. Najboljše potrdilo tega je veliko število udarnic, znatno število delavk, ki so postale kot n. pr. tekstilke, pobudnice za delo na več stavbah, pobudnice za dvig proizvodnje v podjetjih.

Delavkam, ki že delajo v tovarnah, se pridružuje vedno večje število žensk, ki vstopajo v tovarne, da bi v njih ustvarjale materialna sredstva za izvedbo petletnega plana. Petletni plan, katerega izvedba zahteva sto in stotisoče novih tovarniških delavcev, odpira ženskam široke poti za vstop v industrijo in ni dvoma, da bodo vedno bolj množično prihajale v tovarne in tako izpolnile eno svojih najvažnejših nalog v petletnem planu.

Tudi na kulturno-prosvetnem in političnem sektorju je bilo delo žensk plodno. Za uspešno kulturno-prosvetno in politično delo žensk — je dejala Vanda Novosel — je zelo pomemben tisk AFŽ. V vseh republikah je tiskovno delo različno. Razen »Žene«, glasila Centralnega odbora AFŽ, izhaja v Zagrebu list »Žene v borbi« in list »Mala knjižnica«. V Srbiji izhaja »Zora« v 50.000 izvodih, v Sloveniji »Naša žena« v 47.000 izvodih »Kmečka žena« v 16.000 izvodih, v Bosni in Hercegovini »Nova žena«, v Makedoniji pa »Makedonka« v 15.000 izvodih. V Črni gori izhaja glasilo »Naša žena«.

Antifašistična fronta žena Jugoslavije je članica mednarodne demokratične federacije žena. Bogate izkušnje, ki jih ima naša organizacija, njena trdnost in množičnost, so pripomogle, da je postala poleg organizacije žena Sovjetske zveze vedno bolj popularna in da s svojim

Nadaljevanje na 2. strani.

IZ DANASNJE STEVILKE:

Drugi kongres AFŽ Jugoslavije zaključen.
Lažna gonja proti Albaniji.
Tri leta dela Enotnih sindikatov Jugoslavije.
Uredba zvezne vlade o kontrahiranju za pridelovanje in odkupnih cenah semen v gospodarskem letu 1947—48.
Ziviljenje in delo V. I. Lenina.
Borba grškega ljudstva za svobodo.
Tri dni pred zimskimi olimpijskimi igrami v St. Moritzu.

GOSPODARSKI SPORAZUM MED SOVJETSKO ZVEZO IN POLJSKO

Sovjetska zveza odobrila Poljski 450 milijon. dolarjev kredita

Moskva, 27. jan. (Tass). 15. januarja je prispela v Moskvo poljska vladna delegacija. Na sestankih z J. Stalinom, predsednikom ministrskega sveta ZSSR, V. Molotovom in A. Mikojanom, ministrom za zunanjo trgovino, so proučevali važna politična in gospodarska vprašanja.

26. januarja so podpisali sporazum o vzajemnih dobavah blaga v dobi 1948—1952. Ta sporazum določa bistvene kontingente vzajemnih dobav blaga v celotni vrednosti nad 1 milijardo dolarjev. Sovjetska zveza bo dobavila Poljski: železno, kromovo in manganovo rudo, petrolejske proizvode, bombaž, aluminij, azbest, vozove, avtomobile, traktorje in drugo blago. Poljska bo s svoje strani dobavljala Sovjetski zvezi: premog, koks, tekstilno blago, gladkor, cink, izdelke iz jekla, železniške vozove in stroje, cement in drugo blago. Hkrati z vsakoletno določitvijo bistvenih kontingentov bodo določili cene na osnovi svetovnih cen.

Dne 26. januarja so prav tako podpisali sporazum o »dobavah industrijske opreme Poljski na kredit«. Na osnovi tega sporazuma bo Sovjetska zveza dobavila Poljski v več obrokih v dobi 1948—1956 industrijsko opremo, posebno za veliko metalurgično tovarno, opremo za električno industrijo, opremo za kemične tovarne (umetna gnojila, sodo itd.) kakor tudi opremo za panoge industrije, ki obdelujejo kovino, za tekstilne in druge panoge, stroje za obnovo mest in pristanišč. Za amortizacijo teh dobav je Sovjetska zveza dala Poljski kredit v znesku 450 milijonov dolarjev. Poleg tega je Sovjetska zveza pristala na to, da proda na kredit dodatno količino 200.000 ton

žita. Če pristejemo dobave žita Sovjetske zveze Poljski v sedanjem poljedelskem letu, je to v celoti pol milijona ton.

Med razgovori so prav tako proučili vprašanja o izvedbi sporazuma od 5. marca 1947 glede tehničnega sodelovanja, kakor tudi vprašanja nemških reparacijskih dobav v letu 1948.

Generalisim Stalin priredil večerjo na čast poljske vladne delegacije

Moskva, 27. jan. (Tass). Dne 26. januarja je J. Stalin, predsednik ministrskega sveta ZSSR priredil v Kremlju večerjo na čast poljski vladni delegaciji. Večerjo so se udeležili Cirkankiewicz, ministri predsednik republike Poljske; Gomulka, ministri podpredsednik; Minc, minister za industrijo in trgovino; Naszkowski, poljski veleposlanik v ZSSR; Grossfeld, pomočnik ministra za industrijo in trgovino; Ruzanski, direktor oddelka ministristva za industrijo in trgovino; Peenicki in Zemaitis, izvedena delegacije; Zambrovicz in Lipowski, svetovalca veleposlaništva.

S sovjetske strani so se udeležili koga V. Molotov, A. Ždanov, L. Beria, G. Malenkov, A. Mikojan, L. Kaganovič, N. Voznesenski, N. Bulganin, A. Višinski, maršal Sovjetske zveze Vasiljevski, A. Krutikov, V. Zorin, I. Semičasnov, V. Lebedev, veleposlanik ZSSR na Poljskem, letalski maršal Veršin, admiral A. Golovko, trgovinski predstavnik ZSSR na Poljskem M. Lošakov, visoki funkcionarji ministristva za zunanje zadeve ZSSR Moločkov, Pocerob, Aleksandrov,

SEJA VELIKEGA NARODNEGA SOBRANJA

Slovesna ratifikacija rumunsko-bolgarske pogodbe

Sofija 27. januarja. Včeraj je bila slovesna seja Velikega narodnega sobranja, na kateri so ratificirali pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med LR Bolgarijo in Rumunsko ljudsko republiko. Slovesni seji Prezidija so prisostvovali člani ministrskega sveta s predsednikom vlade Georgijem Dimitrovom na čelu, člani predsedstva Velikega narodnega sobranja, rumunski izredni poslanik in pooblaščen minister v Sofiji dr. Stefan Cleje in drugi člani diplomatskega zbora.

Ob tej priložnosti je imel zunanji minister Vasil Kolarov govor, v katerem je poudaril, da pomeni pogodba o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Bolgarijo in Rumunijo voljo in težnjo bolgarskega in rumunskega ljudstva in da je bila sklenjena predvsem v obrambo svobode, neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti obeh držav pred imperialističnimi napadi brez ozira od kod bi prišli. Minister Kolarov je opozoril na voj-

nohujskaške poskuse nekaterih imperialističnih sil v Grčiji in na njihovo intervencijo proti svobodi grškega ljudstva in poudaril, da žele narodi na Balkanu mir in da hočejo iz Balkana napraviti močan steber trajnega in pravičnega miru.

Po govoru zunanjega ministra Kolarova je prezidij Velikega narodnega sobranja soglasno ratificiral pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med LR Bolgarijo in Rumunsko ljudsko republiko.

Bolgarski social-demokrati za združitev z bolgarsko delavsko stranko

Sofija 27. januarja. Na zasedanju sveta bolgarske socialnodemokratske stranke je bila sprejeta resolucija, ki nalaga glavnemu odboru stranke, naj prične razgovore s centralnim komitejem bolgarske delavske stranke (komunistov), da bi se združili obe delavski stranki.

Narodi v jugovzhodni Evropi čuvajo mir in neodvisnost svojih držav

je izjavil dr. Groza ob povratku rumunske vladne delegacije v Bukarešto

Bukarešta, 27. januarja (Tanjug). V nedeljo ponoči je prispela iz Madžarske v Bukarešto delegacija rumunske vlade s predsednikom dr. Petrom Grozo na čelu, ki je v Budimpešti podpisala pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Rumunsko in Madžarsko republiko.

Na postaji v Bukarešti so poleg tisočev državljanov sprejeli rumunsko vladno delegacijo člani rumun. vlade, predstavniki vojske, sindikalnih in množičnih organizacij ter veliko število javnih, kulturnih in političnih delavcev Rumunske ljudske republike. V imenu diplomatskega zbora so bili navzoči veleposlaniki in poslaniki demokratičnih držav z veleposlanikom Sovjetske zveze Kavtaradzejem na čelu.

Odgovarjajoč na pozdrave, je imel predsednik vlade dr. Petra Groza govor, v katerem je med drugim dejal:

Po sto letih skupnega trpljenja in ponižanja sta oba sosedna naroda napravila potrebne sklepe in danes sta v prijateljstvu in zavezništvu, gradeč svoji novi svobodni državi in utrjujoč svoji ljudski republiko.

Naša naroda korakata danes odločno v bodočnost, zavedajoč se svojih in združenih bratskih sil v tem delu Evrope, kjer živimo skupno s prijateljskim bolgarskim, jugoslovanskim, češkoslovaškim, poljskim in albanskim ljudstvom, naslanjajoč se vsi skupaj na velikega in močnega vzhodnega soseda — Sovjetsko zvezo.

Danes smo v prijateljskih odnosih z vsemi našimi sosedi. Ni spletk, pa tudi ne laži, ki bi nas mogle ločiti. Danes

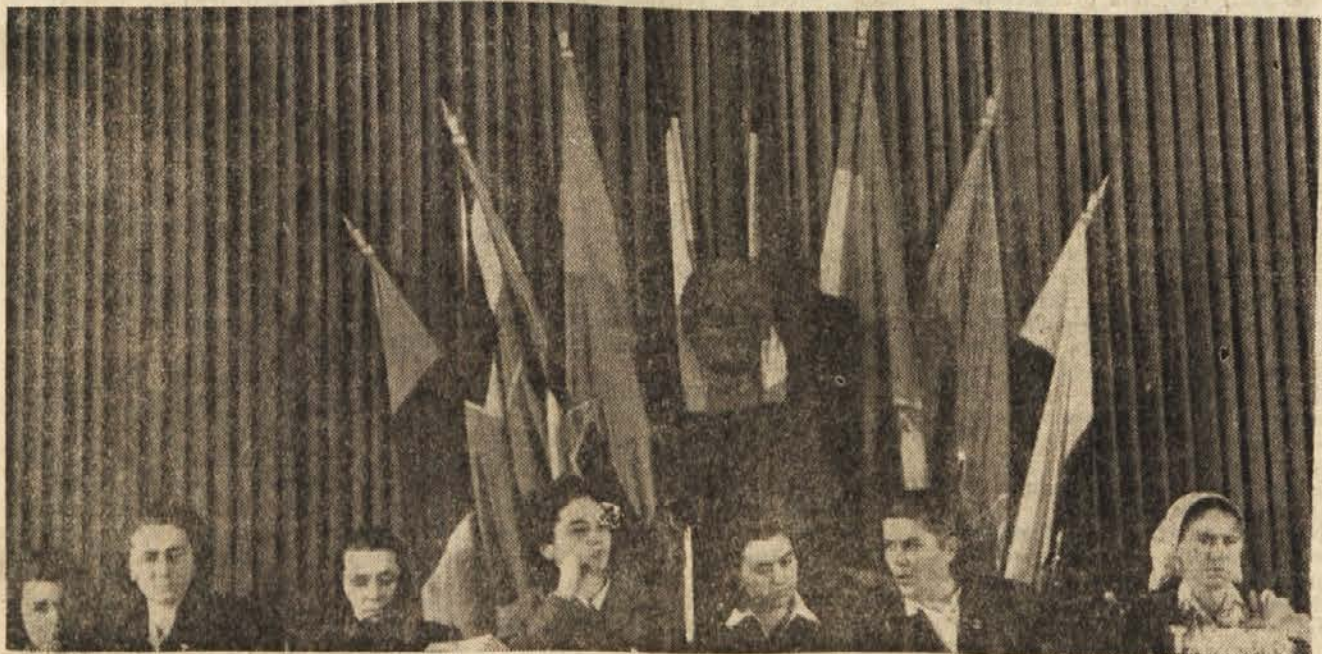
čuvajo narodi v jugovzhodni Evropi skupno z veliko in močno Sovjetsko zvezo, mir v tem delu sveta in znali bodo braniti svobodo in narodno neodvisnost svojih držav. Hočemo živeti v prijateljstvu z vsemi narodi sveta. Ne pripravljamo napada proti nikomur, vendar bomo, zavedajoč se naših moči in sil naših narodov, vedno in v vsakem trenutku odbili vsak poskus, ki hoče porušiti mir v tem delu sveta. Upri se bomo vsem tendencam in izzivanjem novega vojnega spopada s hujškanjem podonavskih narodov drugega proti drugemu. Znali bomo braniti svobodo in samostojnost naših svobodnih držav.

V imenu delegacije rumunske vlade se vam zahvaljujem za te manifestacije, ki jih smatramo za izraz volje in soglasja rumunskega ljudstva ter narodnih manjšin v Rumuniji, s pogodbo, ki smo jo podpisali v Budimpešti.

Se odločneje bomo korakali naprej, po poti utrjevanja rumunske ljudske republike, po poti utrjevanja miru v podonavski kotlini, s čimer bomo prispevali k utrditvi miru na svetu, tistega miru, ki ga žele vsi narodi na svetu.

Zavedamo se, da je bratska solidarnost in sodelovanje z vsemi miroljubnimi narodi na svetu želja rumunskega ljudstva, zato nam bo dalo to spoznanje moči, da bomo vztrajali pri tem delu in da se bomo še z večjim poletom lotili izvajanja naših prevzetih obveznosti.

Konec govora dr. Petra Groze so navzoči pozdravili z navdušenim ploskanjem.

Delovno predsedstvo kongresa

Zaključek II. kongresa AFŽ Jugoslavije

Nadaljevanje s 1. strani.

udejstvom mnogo prispeva k utrditvi miru na svetu in boju za resnično demokracijo. Ženske organizacije drugih držav, posebno pa držav jugovzhodne Evrope kažejo veliko zanimanje za življenje in delo žena Jugoslavije. Na drugi strani pa je mednarodna federacija žena med našimi ženami zelo popularna in aktivna, ki jih izvaja po svojih nacionalnih sekcijah, so naletele pri nas na zelo živahen odziv.

Akcije za Španijo, Grčijo in Indonezijo so naše ženske vsestransko podprle. Planski razvoj gospodarstva je obvezal našo organizacijo, da je delala po več načrtih in mobilizirala ter organizirala najširše množice žensk pri izvajanju nalog Ljudske fronte, s čimer je pripomogla da so zavzele klesane v gospodarski graditvi dostojno mesto.

Petletni plan pa zahteva od nas še večjo mobilizacijo vseh sil in velike napore vseh naših ljudi. Prva naloga naše organizacije je zato, zbrati vse ženske pri izvrševanju planskih nalog. AFŽ mora sodelovati pri izdelavi načrtov Ljudske fronte. Pri tem moramo upoštevati, da za obveznosti, ki jih prevzemamo v okviru Ljudske fronte, ni mogoče mobilizirati prav vseh žensk. To bo mogoče le, če bo lahko dala naša organizacija take naloge, ki jih bodo lahko izpolnjevale tudi ženske, ki so navezane na dom, otroke in družino. Tako bomo omogočili vsaki ženski, da bo lahko pomagala pri graditvi nove Jugoslavije. Ne smemo dovoliti, da bi tudi ena sama žena ne sodelovala v gospodarskem in družbenem življenju naše države.

AFŽ pa mora dati pomoč tudi raznim patronatom in zavetiščem za vojne sirote baviti se mora z vprašanji zdravstvene zaštite žensk in z raznimi vprašanji s katerimi se je ukvarjala naša organizacija že doslej. Tako smo takoj po osvoboditvi mnogo storile za dežje domove in vojne sirote v zadnjem času pa je to delo opešalo. Naši odbori niso razumeli popolnoma, da je to vsakdanja naloga, da ni dovolj spraviti otroke v domove in družine, ampak se je treba stalno zanimati za njihovo življenje in razvoj ter zasledovati njihove potrebe. Naši odbori morajo utrjevati patronate in organizirati svoje delo tako, da bo pomoč AFŽ, ki jo daje državi glede zaštite otrok stalna in učinkovita.

Da pa bi še bolj razvile delovni polet naših žensk, je treba voditi evidenco, in to od osnovnih organizacij AFŽ pa do centralnega odbora.

Druga važna in aktualna naloga je pritegnitve čim večjega števila žensk v proizvodnjo.

Hitrejši tempo industrializacije in elektrifikacije naše države zahteva vedno več novih kadrov v industriji. Eden izmed virov delovne sile so ženske. Število žensk v industriji danes ni zadostno z ozirom na potrebe, poleg tega pa je tudi zelo malo število kvalificiranih žensk. To nam dokazuje, da je treba posvetiti tem vprašanjem največjo pozornost. AFŽ mora mobilizirati ženske delovne sile, pojasniti mora ženskam pomen njihovega sodelovanja v industriji in pritegniti jih mora v one panoge proizvodnje, kjer se bodo lahko najbolje uveljavile in si pridobile kvalifikacijo.

Množična udeležba žensk v proizvodnji pa odpira hkrati vprašanje, kje naj bodo otroci zaposlenih žensk. AFŽ se mora poleg države zavzemati za razširjenje mreže otroških jasli in zavetišč. Pri tem delu se mora povezati s sindikalno organizacijo in z odbori Rdečega križa. K temu delu mora pritegniti zlasti pedagožice, zdravnice in druge, ker je to ena najvažnejših nalog naših socialnih in zdravstvenih sekcij.

Lahko rečemo, da naše delo pri političnem dviganju ni bilo sistematično, ampak je potekalo samo v okviru določenih datumov. Napaka pri našem političnem delu je tudi to da ženske ne pripravimo posameznih akcij pravočasno in tudi ne razložijo političnega pomena teh akcij glede na splošni dvig države.

Med razpravo o referatu Vande Novosel je prispela na kongres delegacija

demokratskih žensk Grčije. Pojavo delegatke demokratske Grčije so navzoči pozdravili stoji in z dolgotrajnimi ovacijami demokratskemu ljudstvu Grčije, ki se bori za svobodo, in sicer s skandiranjem: Tito — Markos!

Govor zastopnice žena demokratske Grčije

Zastopnica demokratskih žena Grčije je rekla v svojem govoru:

»Zelo nas veseli, da lahko s tega mesta izročimo II. kongresu AFŽ borbeno pozdrave grške žene (ploskanje), ki se v tem trenutku bori s puško na rami po planinah, poljih, mestih in vaseh naše domovine za svobodo, neodvisnost, demokracijo in mir.

Medtem ko odstranjujejo sosedne demokratske dežele svoje razvaline in grade srečno bodočnost svojih narodov, naš narod, ki je toliko žrtvoval v borbi proti skupnemu sovražniku, proti nemškimi fašističnim osvajačem, še zdaj ni mogel doseči svobode in zato nadaljuje borbo proti novemu okupatorju, proti anglo-ameriški imperializmu, borbo za mir in neodvisnost svoje dežele. (Ploskanje in vzkliki: »Živel general Markos!«)

V tej naši borbi kakor tudi v minulih okupaciji je grška žena imela in ima važno vlogo; ne da bi mislila na nevarnost žrtvovati svoje življenje v borbi proti okupatorju, ko se bori s puško na rami v prvih vrstah demokratske armade kraj svojega tovariša, svojega očeta, kraj brata, ker ve, da pomeni osvoboditev njene domovine njeno družbeno, gospodarsko in politično svobodo. Pripravljena je takoj jutri začeti borbo za obnovu in izgraditve svoje dežle, kakor ste jo začele ve. (Vzkliki: »Živela demokratska grška vladal! Živele grške žene!«)

V borbi, ki se bije danes v naši deželi je padlo pod krogami domačih izdajalcev, ki jih podpirajo ameriški gospodarji, mnogo žena, znanih in neznanih herojev. Na tisoče grških žena ječi zdaj po zaporih in kletah, na otokih, kjer so bolne, obremenjene s prežgodaj rojenimi otročki, ki nosijo sledove mučenja svojih mater. Med zadnjim transportom na otok Samotrakio je izgnanost poslanih žena, je bilo 80 nosečih, in od teh jih je porodilo 27 v prvem mesecu bivanja v taborišču.

Med žrtvami je tudi 500.000 žena in otrok, ki so na ulicah brez doma, lačni, goli in bos, kar je posledica monarho-fašističnega terorja, ki ga počno nad njimi zaradi besnenja fašistov, ker ne morejo uničiti naše nepremagljive, herojske demokratske armade (dolgotrajno ploskanje).

Naša dežela je prišla v to žalostno stanje zaradi anglo-ameriške intervencije in tako imenovane ameriške pomoči Grčiji, ki jo dajejo v obliki pušk, tankov, letal in drugih vrst vojnih potrebščin, da bi se povečalo klanje našega naroda. V cinizmu in sadizmu, s katerim ubijajo naše ljudstvo, so ameriški imperialisti prekosili celo nemške fašiste. Proti temu zverinskemu terorju v Grčiji, proti krutemu in zverinskemu preganjanju ljudstva, proti vsestranski intervenciji Američanov in njihovemu vmešavanju v naše zadeve, proti vsemu temu se bori naše ljudstvo s svojo demokratsko armado na čelu s generalom Markosom in demokratsko vlado (viharno in dolgotrajno ploskanje). Vzkliki: »Živela komunistična partija Grčije!« »Živela demokratska armada Grčije!« »Živel herojski grški narod!«

Naš narod na čelu s demokratsko armado in generalom Markosom, na čelu s svojo demokratsko vlado, se vsak dan bolj krepi in zadaja udarce svojim sovražnikom, uničuje s svojo borbo imperialistične načrte.

Zdaj, ko si svetovna reakcija ob pomoči monarho-fašistov prizadeva, da bi zlomila naš odpor in ko uporablja pri tem vsa sredstva, da bi ne prišla do izraza demokratska solidarnost naših narodov in balkanskih narodov sploh, apeliramo na vas, tovarišice, in na demokrate vsega sveta, da pomagate našemu na-

rodu, ki se herojsko bori, ker bo samo tako hitreje dosežena naša zmagata.

Naša borba je hkrati borba za demokracijo in mir v svetu.

Konec govora grške delegatke je bil sprejet z viharnim dolgotrajnim ploskanjem in vzklikanjem demokratskemu grškemu narodu in njegovi herojski demokratski armadi.

Razprava o referatu Vande Novosel

Med razpravo o referatu Vande Novosel so govorile Angela Ocepel, delegat Slovenije, Lenče Lejkova in Ljubica Levkova, delegata Makedonije, Marija Černe iz Slovenskega Primorja, Krista Dragič iz Kreke, Ljubomirka Todorovič, članica glavnega odbora AFŽ Srbije, Jelena Hamović, delegat Beograda, Katica Kušič iz Zagreba, Marica Todorova, članica bolgarske delegacije in druge.

V imenu žena Slov. Primorja je govorila Marija Černe, ki je med drugim dejala: Prinašam vam borbeno pozdrave iz Slov. Primorja. Žene iz teh krajev bodo stale na mejah naše države kot zanesljive branilke naše neodvisnosti in se bodo odločno borile proti vsakomur, ki bi skušal na kakršenkoli način ovirati naše mirno delo.

Marica Todorova članica bolgarske delegacije je poudarila ogromne naloge žene v Otečestveni fronti.

To, da je Bolgarija postala ljudska republika — je rekla Todorova — in da ji vlada Otečestveni front pod vodstvom največjega sina bolgarskega naroda Georgija Dimitrova, je v nemajhnih meri zaslug bolgarske žene, ki je organizirana v bolgarski ljudski ženski zvezi. Ob koncu svojega govora je Todorova dejala, da bo II. kongres Antifašistične fronte žena nov doprinos za mir na Balkanu ter v svetu.

Govor Lidije Šentjuro

V nadaljevanju diskusije je gov. Lidija Šentjuro, govorec o obnovi, poudarila, da obnove podoželja ni mogoče izvesti iz administrativnih ukrepov, temveč je to stvar kmeta samega, njegove volje in njegovega zavestnega in vztrajnega dela.

Kmečke žene morajo razumeti, kaj naj store za obnovo poljedelstva. Obnova vasi je prevzgoja podoželja, dvigovanje ekonomskega standarda, prevzgoja naših poljedelcev in naših kmetov.

Ljudska fronta nam nalaga kot eno glavnih nalog gradnje združnih domov, ki pomembno žarišče gospodarsko-kulturnega razvoja naše vasi. Dajati moramo pobudo, da bodo na podoželju razen združnih domov ustanovljali tudi kulturne klube, knjižnice, zavetišča, otroške jasli, zdravniške posvetovalnice, kopališča itd., skratka, da se gradi vse ono, kar je značilno za kulturno življenje in za zboljšanje življenjskega standarda na vasi.

V Sloveniji smo v tem delu uspele. Iz izkušenj dela v Sloveniji moremo sklepati, da morejo žene prevzeti nase dolžnost in vodilno vlogo v združgah.

Joka Stanešič kmetica iz Sarajevskega polja je med drugim dejala: Naše žene so se izkazale prav posebno v štiriletni borbi in so doprinele toliko kot morda nihče drugi. Govorim v imenu kmečkih žena. Brez skupnosti ni rešitve. Mnogo moramo storiti za zgraditev združnih domov, zato moramo zbrati vse žene v združgah. Tako bomo ustvarile našo bodočnost in boljše ter srečnejše življenje.

Delegat AFŽ Črne gore Ljubica Nedikovic je poročala o rezultatih dela članic AFŽ Črne gore, zlasti o njihovem delu za dvig ljudskega zdravja in zdravstvene prosvete.

Eliza Vegman, udarnica iz Zagreba, je govorila o položaju žen-delavk, ki so delale v kapitalističnih tovarnah, in o njihovem položaju danes, ko delajo v tovarnah, ki so prešle v ljudsko last. Pozvala je tovarišice, starejše delavke, naj posredujejo svoje izkušnje mlajšim, mlajše tovarišice pa naj se strokovno spopolnjujejo, da bodo tako čim več doprinele k izgradnji naše domovine.

Lažna gonja proti Albaniji

o položaju Italijanov, ki še niso bili repatriirani

Tirana 27. januarja. (Tanjug.) O položaju Italijanov v Albaniji je objavilo zunanje ministrstvo LR Albanije tole pojasnilo:

Takoj po osvoboditvi države se je albanska vlada zanimala za repatriacijo Italijanov, ki so ostali v Albaniji. Repatriacija se je začela 1945. leta z različnimi prometnimi sredstvi, z ladjami UNRRE itd. Na ta način je bilo od 27.000 Italijanov, ki so bivali ob osvoboditvi v Albaniji, in sicer 20.000 vojakov in 7000 civilistov, repatriiranih v Italijo 26.000, medtem ko je v Albaniji ostalo zaradi pomanjkanja prometnih sredstev samo 921 Italijanov.

Albanska vlada je pokazala veliko skrb za rešitev tega problema tako pred sestankom mirovne konference, pa tudi potem, ko je stopila v veljavo mirovna pogodba z Italijo. Celo danes podvzema kljub številnim težavam albanska vlada potrebne ukrepe, da bi repatriirala Italijane, ki so še v Albaniji, od katerih je prva skupina pripravljena, da bo odšla preko Jugoslavije v Italijo. Italijanski tehniki, ki bodo ostali v Albaniji, bodo uživali iste pravice kot tuji tehniki, ki prebivajo v državi. Vse to dokazuje, da je stališče albanske vlade pravilno in je popolnoma brez podlage gonja, ki jo vodi v zadnjem času italijanska vlada kakor tudi tisk v zvezi s položajem Italijanov v Albaniji. Vesti, ki so jih razširjali, da je v Albaniji baje okrog 20.000 Italijanov, kakor tudi druge podobne vesti, so klevete in niti najmanj ne ustrezajo re-

nici, tako glede števila Italijanov, kakor tudi glede načina, kako z njimi v Albaniji ravnava Albanska vlada odločno odklanja te žaljive klevete De Gasperijeve vlade, ki je orodje ameriškega imperializma.

Obsodba vohunov v Tirani

Tirana 27. januarja. (ATS.) Vrhovno vojaško sodišče je izreklo sodbo nad skupino vohunov in agentov angloameriških imperialistov, pripadnikov bivših izdajalskih organizacij »Bali kombata« in »Legalitetic«, ki so bili v službi britanskih in ameriških predstavnikov v Albaniji. Ta zločinska skupina je hotela nasilno zrušiti ljudski režim v Albaniji in spraviti na oblast Zogaja.

Sedem obtožencev je bilo obsojenih na smrt, med njimi so bili poslanci Riza Dani, Paik Seku, Hasan Reč in Islam Radoviča. Ostalih 12 obtožencev je bilo obsojenih na zaporne kazni.

Nova izzivanja na albanski meji

Tirana 27. januarja. Albansko zunanje ministrstvo poroča, da grški monarho-fašisti še naprej izzivajo na grško-albanski meji.

22. in 23. januarja so monarho-fašistični vojniki izstrelili več topovskih granat proti Konuzi na odsek Leskovika. Granate so padle 200 metrov v notranjost albanskega ozemlja.

Besede zastopnice poljskih žena

Delegatka Poljske, Marija Pišjak, je med drugim dejala: V imenu 70.000 poljskih tiskalav pozdravljam in želim mnogo uspeha kongresu. Delam kot tkalka že več kot 27 let. Pred vojno sem delala za kapitalistične tovarne, za fašizem. Za to delo sem bila tako slabo plačana, da se je čisto pripetilo, da nisem mogla kupiti otrokom kruha. Po osvoboditvi Poljske sem se takoj po vrnitvi iz taborišča javila na delo. Kot tkalka delam na šestih statvah in sem udarnica v veliki državni tovarni bombažne industrije v Lodzu, kjer presegam normo za 198%. (Dolgotrajno in navdušeno ploskanje.)

Me, žene Poljske, se zavedamo, da tudi od nas zavisi obnova dežele. Kolikor bolje bomo delale, toliko prej bo naša dežela obnovljena. Kolikor bolj bo naša država močna in bogata, toliko lažje in vztrajneje se bomo mogle upirati mednarodnim netilecem vojne, ki skrbje le za Nemčijo in za njeno obnovo, da bi jo ponovno vrgle v novo vojno proti slovenskim narodom in demokratskim državam. Vsem tem netilecem vojne bomo

TRETI DAN KONGRESA

Tretji dan kongresa se je začel z razpravo o referatu Mare Načeva. Prva je govorila Milka Minič, ki je poudarila važnost političnega dela žena za Ljudsko fronto. Žene so se marsikje izkazale kot tako dobre organizatorke, da so v veliki meri vplivale na uspeh raznih akcij.

Zatem je govorila brigadirka kmečke obdelovalne združbe v Bukviku Boja Djurič. V tej združbi so se žene odlikovale kot izredno dobre delavke. Zaradi poštvalnega dela vseh združnikov se je posrečilo povečati donos zemlje v toliki meri, da je sedaj mnogo večji kakor pa je bil kdaj koli prej. Združga je odala več viškov kakor vsa okolica.

Zastopnica albanskih žena Neda Mitri je govorila o borbi albanskih žena, ki zelo uspešno sodelujejo v odborih ljudske oblasti. Albanskim ženam so poverjena mnoga važna mesta v državni upravi in albanski narod je izbral tri žene celo za poslance. Medtem ko je bilo pred vojno v industriji le malo delavk, tvorijo danes žene 10% vse v tovarnah zaposlene delovne sile.

Nato so govorile še posamezne delegatke iz raznih krajev države.

Na popoldanskem zasedanju je Vanda Novosel, sekretar Centralnega odbora

AFŽ Jugoslavije, prečitala predlog statuta. Kongres je sprejel statut z odobravanjem.

Neda Perović je predlagala, da kongres odpošlje pismo Mednarodni federaciji žena s pozivom za pomoč grškemu ljudstvu. Vsi delegati so vstali in stoji pozdravili predlog. Sprejete so bile tudi tri resolucije; prva poziva žene v borbo za mir in proti vojnim hujskačem, druga govori o vedno večjem sodelovanju žena v gospodarstvu, tretja pa poudarja važnost vzgoje otrok. Zatem so bila razdeljena darila, ki so jih iz vseh krajev države prinesle žene maršalu Titu in drugim našim vodilnim predstavnikom. Obdarovane so bile tudi vse tuzemske delegacije. Posebna darila so bila pripravljena za Dolores Ibarruri.

Po izvolitvi Centralnega in izvršilnega odbora AFŽ Jugoslavije je delegat Slovenije tov. Vida Tomšič s kratkim nagovorom zaključila II. kongres AFŽ Jugoslavije.

Zvečer je bil na Kolarčevi univerzi v Beogradu velik miting beograjskih žena na katerem so beograjskim ženam govorile članice inozemskih delegacij na II kongresu.

PISMO IZ CELOVCA

Coheni, Sharpi in njihovi oprode zaman poizkušajo razbijati enotnost koroških Slovencev

Odkar so britanski agenti imperializma prevzeli odgovorno nalogo preprečiti priključitev Slovenske Koroške k Titovi Jugoslaviji, so bila pred njimi naslednja neresena vprašanja: Potrebno je bilo razbiti enotno narodnoosvobodilno gibanje Osvobodilno fronto, to se pravi poiskati izdajalske elemente in jim istočasno dati pomoč z metodami zastraševanja koroških Slovencev; nato pa s terorjem nad koroškimi Slovenci dvigniti moralo tistim avstro-šovinističnim elementom, ki bi lahko bili resnično ovira razvoju naprednih sil na Koroškem.

Če napravimo kratek pregled kolonialne prakse britanskih agentov glede njihovih metod zastraševanja, se moramo zavedati dejstva, da se imperialisti v odnosu do kolonialnih in zatiranih narodov v novejši dobi poizkušajo skrivati za plaščem zapadne »demokracije«. Vendar kljub vsej rafiniranosti končno ta praksa ne more prikriti svojega imperialističnega bistva.

Kot najuspešnejše sredstvo v vseh zaslužjenih deželah so v zgodovini veljala sodišča, predvsem vojaška sodišča okupatorja. Tako tudi danes na Koroškem, spričo stranjene fronte svobodoljubnih, naprednih sil je danes imperialistom še dvakrat bolj potreb-

no, da prikrijejo svoje metode s krinko zakonitosti in justice.

Kakšna je bilanca terorja zadnjih dveh let? Prve mesece so bile množične hišne preiskave, predvsem pri borcih NOV, znanih članih Osvobodilne fronte; vse to pod različnimi pretvezami. Istočasno s tem pa neutemeljene, napol gangstrske aretacije in vdor okupacijskih vojakov v hiše zavrednih slovenskih antifašistov. Spričo neuspeha takega ravnanja so britanski agenti pozneje izbrali primernejšo obliko, ki naj bi tudi pred svetom opravila teror in spletke na Slovenskem Koroškem. Pričeli so uprizarjati »strogo demokratske« procese.

V času moskovske konference so prvič nastopili pred javnostjo z večjim procesom, ki se je vršil pred britanskim sodiščem v Velikovicu. Takrat so obsodili večjo skupino znanih funkcionarjev in predstavnikov protifašistične borbe Slovenske Koroške. Odslej se je vrstil proces za procesom, skozi vse leto 1947. Potrebno je, da si ogledamo v podrobnosti ves potek tega »demokratskega« udejstevovanja britanskih oblasti na Koroškem.

V času velikih manifestacij koroških Slovencev, v dobi mednarodnih konferenc, na katerih so reševali vprašanje Slovenske Koroške, so vsakokrat

dobili predstavniki Osvobodilne fronte kratke pozive v angleškem in nemškem jeziku. V pomanjkljivo utemeljeni obtožnici je bilo napisano, da so se pregrešili po paragrafu tem in tem, ker so sodelovali s svojo narodno zastavo na tem in tem zborovanju ter so se na ta način pregrešili proti veljavnim zakonom in postavam. Zaradi tega, ker so manifestirali narodno zavest, so delali po mnenju avtorjev obtožnice nemir in deželi, vznemirjali prebivalstvo itd.

Taka je bila obtožnica, ki jo je dobil spomlad 1947. leta preizkušen organizator protifašistične borbe na Koroškem sekretar POOF-a Karl Prušnik-Gasper. Z njim vred so dobili podobne obtožnice še nešteti drugi slovenski antifašisti, aktivisti Osvobodilne fronte in mladinci, ki so namestili po slovenskih vaseh namesto nemških napisne table v obeh jezikih. Take so bile obtožnice, kadar so nacistične »Wurffkommande« napadle protifašiste in če so se ti branili. Obtoženi so bili napadeni protifašisti. Taka je bila obtožnica, ko se je vrnila trikrat udarna I. mladinska delovna brigada na Koroško, katero je britanska vojaška posadka v Področici obkolila in jo napadla s puškinih kopiti. Morda bi te napade lahko označili s primerjo iz živalske basni »Pionirji iz Thega dolca«, v kateri pripoveduje volk: »Ko sem prišel na travnik, da bi poduhal cvetlice, so me napadle ovce!«

Najbolj značilna za »demokratske« britanske vojaške sodišče je razprava, ki je bila v jeseni 1947. leta proti tov. Karlu Prušniku, sekretarju POOF-a za Slovensko Koroško. Prušnik je bil na njej obsojen že drugič v

istem letu, tokrat na eno leto zapora. Razprava je dokaz za »napredek« britanskega pojmovanja mednarodnega vojaškega prava. Tovariš Prušnik je bil obtožen, da je žalil britansko vojaško sodišče, sodnika Cohena in britanske ter ameriške okupacijske vojaške sile. Obtožen in sojen je bil zaradi govora ob priliki odkritja spomenika protifašističnim borcev, v katerem je obsodil vojnohujskaško agitacijo, ameriški imperializem in krivične obsodbe britanskega sodnika Cohena na Koroškem. Na razpravi je tisti sodnik, ki ga je Prušnik »žalil«, obtoževal Prušnika, da je v svojem govoru napadel Marshallov plan in obsodil ameriški imperializem. Kot obremenjena pričča je nastopil prav tako Anglež, vodja britanske obveščevalne službe v Celovcu, Gerald Sharp s svojim oprodrom, belogardistom Hartmanom, ki je v službi na Sharpovi obveščevalni agenciji v Celovcu. Oba sta potrdila Cohenovo obtožbo, kot posebno obtežljivo dejstvo pa dodala, da je Prušnik celo uporabljal izraz Slovenska Koroška, kar je prav tako »vznemirljivo« vplivalo na prebivalstvo. Vsekakor dovolj tehten dokaz za imperialistično justico.

Ker je ta imperialistična ustanova že po vsej Slovenski Koroški in celo izven njenih meja že tako »selovita«, si jo oglejmo natančneje. Sodnik Cohen je droben človek z našitki podpolkovnika britanske vojske. Njegova ustanova se uradno imenuje Srednje britansko vojaško sodišče v Celovcu ali v Velikovicu ali v Beljaku, kjerkoli pač uprizarja svoj »kolonialni lov«. Vedno nastopa ista garnitura, predvsem sodnik Cohen.

Njegove ožje sodelavce, ki se pripeljejo na dan procesa z njim vred v udobnem avtomobilu, lahko opišem takole: Po navadi nastopata dva tolača, prvi je prebegli Nemeec — Volksdeutscher, ki slabo obvlada angleški jezik in služi kot prevajalec v nemščino. Drugi, belogardist, ki slabo obvlada nemški jezik, je prevajalec iz nemščine v slovenščino. Oba prevajalca imata lastnost, da surovo psujeta obtožence, češ da ne obvladajo »materinščine« — nemškega jezika. K tej dvojici moramo prišteti še tožila. Ta je včasih Volksdeutscher, v izrednih primerih pa je tožilec sam policijski organ angleške FSS z oficirskimi značkami. Vsa družba si vedno nadene zelo strog izraz, da bi dala videz resne improvizirani sodni dvorani. Bivši šolski sobi gimnazije ali šole, ki so jo začasno določili, da v njej sodijo slovenske protifašiste. Med potekom procesa običajno še koga aretirajo, ker je dajal neljubne pripombe. Ob zaključku pa planejo možje v zelenih uniformah avstrijskega orožništva na obtoženca in ga odvedejo na isti način, kakor so že navajeni, še iz dobe Hitlerjevega režima.

Vsi procesi, tako tudi zadnji, ki se je vršil že po novem letu v Celovcu, na katerem se je pričla, bivši SS-ovec izprsil in poudaril: »Da, bil sem SS-ovec,« pa so dokazali, da ljudskih množic, strjenih v enotno fronto, ni mogoče krotiti s policijskimi metodami. Pokazali so, da vsa nasilja, krivične obsodbe in dilantsko inscenirani procesi ne morejo zlomiti odločne volje koroških Slovencev v njihovi borbi za narodne in socialne pravice, za priključitev k Titovi Jugoslaviji. D. D.

Tri leta dela Enotnih sindikatov Jugoslavije

Dne 22. in 23. januarja 1945. leta so bili v Beogradu ustanovljeni Enotni sindikati Jugoslavije. Ob tretji obletnici njihove ustanovitve prinaša »Rad« članek tovariša Djura Salaja, v katerem pisec razčlenjuje dosedanje delo sindikatov, njihove uspehe in pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti. Številčno je članstvo rastle iz leta v leto. Ob prvi vsedravnih sindikalnih konferenci je bilo 225.000 sindikalnih članov, ob koncu 1945. leta 665.000, na koncu 1946. leta 840.000 a proti koncu leta 1947. že 1.015.000 članov.

V BORBI ZA IZVRŠITEV PETLETKE SE ENOTNI SINDIKATI KREPIJO IN RASEJO

S sprejetjem zakona o petletnem planu so bile pred sindikalne organizacije postavljene mnoge naloge. Predvsem je bilo potrebno, da se sindikalne organizacije organizacijsko učvrstijo in usposobijo za izvršitev teh nalog. V tem pogledu so bili v 1947. letu doseženi pomembni uspehi: Odloki IV. plenuma Centralnega odbora in organizacijskih vprašanj so pripomogli k utrditvi organizacijskega stanja v osnovnih sindikalnih organizacijah-podružnicah. Organizacijsko so se sindikati izboljšali tudi v višjih sindikalnih forumih. Število članov je naraslo napram letu 1946, za 20,7%. Toda kljub povečanemu številu v letu 1947. je bilo še veliko število zaposlenih delavcev neorganiziranih. Odstotek organiziranih v naših najvažnejših industrijskih panogah nikakor ni bil zadovoljiv. Tako je bilo organiziranih le 66% zaposlenih rudarskih delavcev, 69% kovinarjev, 71% železničarjev, 66% lesnih delavcev itd.

Te številke so dokaz, da se naše podružnice niso zadostno zavzele, da bi zajele čim večje število zaposlenih delavcev. V industriji motorjev v Rakovici je n. pr. bilo organiziranih samo 63% zaposlenih delavcev. Tudi v drugih važnih podjetjih, kot je železarna Zenica, je organiziranih 62%, v rudniku Zenica 68%, v rudniku Aleksinac 68%, v tekstilni tovarni Duga Resa 62% itd.

Nedvomno takšno stanje v organizacijskem pogledu zelo otežkoča delo sindikalnih podružnic v borbi za plan, kakor tudi idejno-politično in kulturno-prosvetno delo. Zato je prvenstvena naloga sindikalnih organizacij v podjetjih in ustanovah ter višjih sindikalnih forumov, da v letu 1948 posebno skrbje za organizacijsko izgraditev in učvrstitev sindikalnih organizacij, ker je od njihove organizacijske trdnosti v veliki meri odvisna uspešna izvršitev in presežanje plana drugega leta naše petletke.

Izpolnitev plana v letu 1947. je v glavnem zadovoljiva. Velik del naših podjetij je izpolnil plan, mnoga pa so ga znatno presejala. Nedvomno je to velika zmaga delavskega razreda, ki je s svojimi napori v osnovi zagotovila izpolnitev plana. Bitka za izpolnitev plana pa ni prinesla še mnogo večje rezultate, če bi bile sindikalne organizacije v podjetjih in ustanovah organizacijsko močnejše, če bi vodile vztrajnejšo borbo za delovno disciplino, če bi boljše organizirale tekmovanje, če bi boljše skrbele za dvig strokovnih kadrov in ideološko-politični ter kulturni dvig delovnih množic in za vsakodnevne življenjske potrebe delavcev in nameščencev.

V borbi za čim uspešnejšo obnovo in izgraditev našega gospodarstva so se Enotni sindikati odzvali pozivu maršala Tita in organizirali tekmovanje v proizvodnji, ki je zajela široke delovne množice. Po podatkih zveznega ministristva za delo je bilo od junija 1946. do vključno oktobra 1947. proglašenih 32.557 udarnikov. Pohvaljenih je bilo 59.612 delavcev, inženirjev in tehnikov. Približno tretjina proglašeni udarnikov je novatorjev, racionalizatorjev in izumiteljev, ki so s svojimi predlogi mnogo pripomogli k povečanju produktivnosti dela in znižanju proizvodnih stroškov v skoraj vseh industrijskih panogah.

NOVATORSKI IN RACIONALIZATORSKI PREDLOGI SO PRIPOMOGLI ZNATNIM PRIHRANKOM

Po nepopolnih podatkih so od januarja do oktobra 1947 delavci, inženirji in tehniki predložili 45.838 raznih novatorskih in racionalizatorskih predlogov, od katerih je bilo sprejetih 34.486 ali 75%. Uporaba teh predlogov je mnogo koristila našemu gospodarstvu, saj je samo z uporabo 613 novatorskih in racionalizatorskih predlogov letno prihranjeno 226 milijonov dinarjev.

Enotni sindikati so v skrb za življenjske potrebe svojih članov dosegli znatne uspehe. Na predlog Centralnega odbora je gospodarski svet dodelil Enotnim sindikatom sedem hotelskih zgradb za ureditev delavskih letovišč. Vlada je z uredbo od 18. aprila 1946. ukinita delavske zbornice; delež, ki so ga delavci plačevali za vzdrževanje delavske zbornice, pa je bil predan sindikatom za ustanovitev fonda delavskih letovišč. Tako so bila zagotovljena tudi finančna sredstva za organiziranje kulturnih dopustov delavcev in nameščencev — članov sindikatov. Že 14. julija 1946. leta je bilo urejeno delavsko letovišče v Vrnjačih Banji, 1. septembra v Kaštel Starem na Jadranu, 15. septembra pa v Gozd-Martuljku. Poleg teh domov so glavni odbori in centralne uprave strokovnih zvez adaptirale niz zgradb za letovišča. V letu 1946. je prebilo svoj dopust v letoviščih 2192 delavcev in nameščencev.

V letu 1947. so imeli Enotni sindikati 24 letovišč na Jadranu in v raznih klimatskih krajih naše domovine. V teh domovih je lani prebilo svoj dopust 17.373 članov sindikatov. Leta 1947. so pričeli graditi veliko letovišče ob Ohridskem jezeru, ki bo letos dograjeno. Letos bo adaptiranih pet velikih domov v Bosni, Sloveniji, Istri, na Plitvičkih jezerih in Fruški gori s skupno kapaciteto 1100

postelj. Investicije za gradnjo teh domov znašajo 130 milijonov dinarjev. Dom v Istri bo dograjen že letos, ostali štirje pa do leta 1949. Poleg tega bo letos odprt v Arandjelovcu prvi dečji sindikalni počitniški dom za otroke delavcev in nameščencev. Centralni odbor je letos dodelil glavnim odborom za gradnjo delavskih letovišč in adaptacijo počitniških domov 22 milijonov dinarjev.

Letos je bilo omogočeno 848.835 delavcem in nameščencem, da izkoristijo svoj plačani letni dopust, od katerih je večina prebila svoj dopust v državnih gostinskih podjetjih in klimatskih in morskih letoviščih. Celotna vsota za plačani letni dopust in razne popuste delavcem in nameščencem je lani znašala skoraj dve milijardi dinarjev.

SKRB SINDIKALNE ORGANIZACIJE ZA KULTURNO DVIG DELAVSKEGA RAZREDA

Na kulturno-prosvetnem področju so Enotni sindikati v treh letih dosegli pomembne uspehe. Danes dela v kulturno-prosvetnih komisijah sindikalnih organizacij okrog 30.000 članov. Zaposlitev profesionalnih kulturno-prosvetnih referentov v 230 velikih podružnicah je mnogo pripomogla k izboljšanju kulturno-prosvetnega dela. Enotni sindikati razvijajo veliko aktivnost na političnem, prosvetnem, vzgojnem in umetniškem torišču. Skoraj v vseh večjih kolektivih so aktivni agitatorji, ki skrbijo za gospodarsko-politično agitacijo in dvigajo delovni elan in tekmovanje med delavci in nameščenci. Enotni sindikati izdajajo 15 časopisov s skupno naklado 360.000 izvodov. Organ CO ESJ »Rad« izhaja v 100 tisoč izvodih. Razen teh časopisov je prišlo izdajati časopise še 13 večjih kolektivov.

Enotni sindikati razvijajo veliko aktivnost v izdajanju knjig in brošur. Samo Centralni odbor je izdal v 1947 letu 62 knjig in brošur v skupni nakladi 1.100.000 izvodov.

V sindikalnih organizacijah se razvija pomembno vzgojno delo s člani. Po nepopolnih podatkih dela okrog 8000 krožkov, v tretjem tromesečju lanskega leta je bilo v sindikalnih podružnicah nad 22.000 političnih in strokovnih predavanj. Sindikalne organizacije imajo 205 klubov in 1160 dečjih kotičkov.

Festivali kulturno-umetniških društev, ki so bili v Hrvatski, Sloveniji in Srbiji, so pokazali, kako globoko je umetniško delo zajelo delavski razred. Danes dela v Jugoslaviji nad 14.000 sindikalnih umetniških društev in skupin, v katerih aktivno sodeluje okrog 40.000 članov.

Posebno skrbijo Enotni sindikati za dvig sindikalnih kadrov. V sindikalni šoli CO ESJ je bilo doslej 359 tečajnikov. Poleg šole Centralnega odbora so tudi šole pri glavnih odborih republik; v 1947. letu je bilo v teh šolah preko 600 sindikalnih funkcionarjev. Lani so pričeli tudi trimesečni tečaji pri centralnih upravah Zveze gradbenih, kmetijskih in tekstilnih delavcev, katere obiskuje okrog 140 tečajnikov. Večerne sindikalne tečaje je doslej obiskovalo okrog 2500 nižjih sindikalnih funkcionarjev.

V kulturno-prosvetnem delu sindikalnih organizacij pa so še velike napaake, ki delno izvirajo iz nizkega idejno-političnega nivoja kulturno-prosvetnih referentov in aktivistov, pa tudi iz slabega stanja v pogledu prostorov in pomanjkanja finančnih sredstev.

Enotni sindikati so dosegli znatne uspehe tudi v fizikulturi. Po nepopolnih podatkih je konec 1947. leta obstajalo 277 sindikalnih fizikulturnih društev s 1021 fizikulturnimi panogami. V teh društvih je večljanjih 133.944 sindikalnih članov, od katerih je 62.621 aktivnih fizikulturnikov.

Doseženi so znatni uspehi pri sodelovanju sindikalnih članov v raznih fizikulturnih manifestacijah. V Titovi štafeti je

sodelovalo 17.000 sindikalnih članov, v jesenskem crossu 48.000, v republiških in zveznem zletu fizikulturnikov 3500, v tekmovanju za ZREN 5901, v tekmovanju za mnogoboj 387 moških in 274 ženskih ekip s 6836 tekmovalci — člani sindikatov. Fizikulturno delo v sindikalnih organizacijah pa je imelo izrazit kampanjski karakter, zato nista bili zadovoljivi množičnost in kvaliteta fizikulturnega udejstvovanja. Vzrok za to je treba iskati predvsem v slabi koordinaciji dela fizikulturnih in sindikalnih organizacij.

ENOTNI SINDIKATI STOJIMO V PRVIH VRSTAH BORBE ZA MEDNARODNO SOLIDARNOST DELAVSKEGA RAZREDA

Dosledna in odločna borba naše vlade za mir in demokracijo v svetu ter dejstvo, da narodi Jugoslavije grade socialistično družbeno ureditev, h kateri teži delavski razred vsega sveta, so dvignili značaj in ugled jugoslovanskega sindikalnega gibanja v vsem svetu. Številne delegacije, ki so lani obiskale našo državo in CO ESJ, so izraz velikih simpatij, ki jih gojijo delavci vseh držav delavskega razreda Jugoslavije in njenih sindikatov. Centralni odbor ESJ je lani obiskalo 464 tujih sindikalnih funkcionarjev, javnih delavcev, novinarjev in predstavnikov raznih organizacij iz 25 držav vseh krajev sveta. S tem, da so jim Enotni sindikati dali izbrane informacije o borbi in uspehih delavskega razreda Jugoslavije za izvršitev plana, o naši napredni socialni zakonodaji in o dosedanjih uspehih materialnega in kulturnega dviga delavskega razreda naše države, so mnogo doprinesli k razvoju prijateljskih odnosov med našimi in drugimi demokratičnimi narodi in omogočili, da delovne množice inozemstva spoznajo pridobitve naše narodno-osvobodilne borbe in napore, ki jih naši narodi vlagajo za ustvaritev boljše in lepšega življenja. — Lani je obiskalo tuje države 147 naših sindikalnih funkcionarjev udarnikov in novatorjev, ki so bili sprejeti z veliko ljubljeno in spoštovanjem.

Za utrditev mednarodne solidarnosti delavskega razreda ima poseben pomen posvetovanje predstavnikov sindikatov balkanskih držav, na katerem je bilo naglašeno, da je potrebna organizacija čim širše propagande proti ameriškim imperialistom, razkrinkavanje njihovih agresivnih načrtov, ki so naperjeni proti nacionalni neodvisnosti in svobodi vseh narodov sveta. Posvetovanje je dalo iniciativo za ustanovitev komiteja za aktivno materialno in moralno pomoč osvobodilni borbi grškega naroda. V zadnjih dneh so bili takšni komiteji ustanovljeni tudi v Franciji, Italiji, Madžarski, Rumuniji, Bolgariji in pri nas. Prav tako pomembna je akcija Enotnih sindikatov za pomoč španskemu narodu v njegovi borbi za svobodo.

V današnji situaciji imperialističnega vojnouhujskega in demokracičnega tabora, ki se bori za mir, je svetovno sindikalno gibanje pred veliko nalogo, da ohrani mir in demokracijo v svetu. Enotni sindikati bodo še nadalje vodili borbo za enotnost delavskega razreda sveta, v še večji meri bodo krepili svojo aktivnost na mednarodnem sindikalnem področju v borbi proti razbijalcem sindikalne enotnosti, proti imperialistom in vojnim hujskačem za boljše življenje delavskega razreda sveta.

V tej borbi bodo Enotni sindikati nudili najaktivnejšo pomoč Svetovni sindikalni federaciji, krepili njen ugled, enotnost njenih vrst in njeno moč.

Bojate triletne izkušnje v borbi in delu za dobrobit delavskega razreda naše države in naših narodov omogočajo Enotnim sindikatom, da v četrtem letu svojega dela še povečajo svoje napore za plansko izgraditev naše države, za izgraditev socializma, ki bo zagotovil srečno bodočnost vsemu delovnemu ljudstvu naše svobodne domovine.

Pojasnila št. 9 k izvaianiu davčne odmere kmetom

1. Pri mnogih nezavednih davčnih za vezaneh na terenu so se ob priliki izterjatve pojavila napačna tolmačenja glede rokov, ki so postavljani za izvedbo operativnega plana izterjatve vseh davčnih zaostankov. Izjavljajo, da je bilo v časopisu objavljeno, da je rok za plačilo 31. januar, odnosno 28. februar.

Zaradi tega pojasnjujemo sledeče: Operativni plan izterjatve je plan njene tehnične izvedbe ter se njegova sestava tiče le okrajnih izvršilnih odborov, krajevnih odborov ter vseh organov, ki imajo pri izterjatvi vse zaostanke, ki nemožeče izterjati vse zaostanke v enem dnevu zato je bil postavljen finančnim odsekom rok dveh mesecev z nalogo, da v teknu januarja izterjajo večino davčnih zaostankov od kmetov, v februarju pa od zavezancev. V skupine ter od onih, ki jim je bil iz utemeljenih razlogov v januarju dovoljen začasni odlog. Kako okrajni izvršilni odbori in krajevni ljudski odbori porazdelje naprej dnevne vsote, ki so jim bile določene od strani višjih organov, pa je njihova stvar ter se davčnih zavezancev ne tiče drugače kot le v pogledu splošne državljanske kontrole pravnosti postopka. Časna dolžnost vseh davčnih zavezancev pa je, da s pravočasnim plačilom omogočijo osvarjanje in preseganje dnevnega plana. Vsak davčni zavezanec je dolžan takoj po obvestilu poravnati svoj davčni dolg, na vsak način pa tedaj, ko pride k njemu izterjevalni organ. Izterjevalni organi nikakor ne smejo od tega odstopati razen v res utemeljenih primerih, ko se davčnemu zavezancu dovoli začasni odlog in se dotični obveže, da bo do danega roka poravnal preostanek.

Ponovno navajamo službeno opozorilo,

ki je bilo objavljeno v »Slovenskem poročevalcu« in »Ljudski pravici« 21. 12. 1947 ter v »Kmetkem glascu« dne 1. 1. 1948 in ki se glasi:

»Poziv davčnim zavezancem. Okrajni ljudski odbori so s pomočjo davčnih komisij, krajevnih ljudskih odborov in samih davkoplavevalcev v glavnem zaključili ugotavljanje dohodkov in odmero davkov. Zato je sedaj dolžnost davkoplavevalcev, da ugotovljene obveznosti do skupnosti takoj poravnajo. Pozivamo vse davčne zavezance II. skupine, t. j. kmete, da poravnajo odmerjeni davek za leto 1946. in 1947. ter morebitni zaostanek iz leta 1945. takoj po prejemu položnice, oziroma sporočila o višini davka. Prav tako morajo zavezanci V. skupine, t. j. obrtniki, trgovci in drugi svobodni poklici poravnati odmerjeni davek za leto 1946. in morebitne zaostanke iz leta 1945 ter akontacije za leto 1947.

Okrajni ljudski odbori imajo nalogo, da takoj prično s prisilno izterjavo, če davkoplavevalci ne bi hoteli izpolniti svoje dolžnosti. S prisilno izterjavo bodo nastali večji stroški, ki jih mora prav tako poravnati davkoplavevalec. Prisilno odvzete predmete morajo izterjevalni organi ocenjevati po maksimalnih cenah.

Ta poziv je dovolj jasen in ne dopušča nobenega dvoma glede roka, do katerega je davčni zavezanec dolžan poravnati svoj zaostanek. Vsako drugo tolmačenje izvirja le iz osebnih interesov zakrknjenih zaostankarjev, ki hočejo čim dalje odlašati plačilo. Izvršilni odbori morajo proti vsem takim podvzeti takoj najstrožje mere.

2. Opozarjamo vse davčne izterjevalce,

Prilave za gradnjo zadružnih domov v Apaški kotlini

Dne 23. januarja so se po vsej Apaški kotlini vršili množični sestanki, na katerih je ljudstvo sprejemalo konkretne obveze v zvezi z gradnjo zadružnih domov.

Prebivalci Apač so pri gradnji zadružnega doma napovedali tekmovanje vsem ostalim krajem v okraju. Izvolili so si sedemčlansko upravo gradilišča, ki si je že postavila določene obveze. Referent za gradbeni material bo takoj začel zbirati gradbeni les. To delo mora biti zaključeno do konca meseca januarja. Ustanovili bodo lastno poljsko opekarno. Takoj bodo začeli kopati glino. Izdelali bodo več opeke, da jo bodo lahko zamenjali z drugimi vasi za apno. Takoj bodo pričeli navažati pesek in gramoz. Pričeli bodo tudi zbirati denarna sredstva. Referent za delovno silo bo začel formirati delovne brigade. Delo organizacij in posameznikov bodo stalno poravnali z grafikoni. Kmetijska druga »Edvarda Kardelja« v Apačah se je obvezala, da bo za gradnjo zadružnega doma prispevala 17 voženj s konji, pripravila 5 kub. metrov gradbenega lesa, 5000 komadov zidne opeke in zbrala najmanj 5000 dinarjev v gotovini. Zadruga bo formirala svojo delovno brigado, ki bo prispevala najmanj 3000 ur. Mizarji v Apačah so obljubili, da bodo opravili vsa mizarška dela v 1000 prostovoljnih urah. Gasilci bodo delali 150 ur pri prevajanju materiala. Sindikat poljskih de-

lavcev bo prevzel prevoz gramoza, pri čemer bo delal 1500 ur. Sindikat trgovskih nameščencev bo pa za nabavo okovja in drugih stvari prispeval 1000 delovnih ur. V Apačah se bo ustanovila posebna mladinska brigada, da bo delala pri gradnji najmanj 3000 ur, AFŽ pa 1000 ur. Ves čisti dobiček kulturno-prosvetnih prireditelj, ki se bodo v tem času vršile v Apačah, bo šel za zadružni dom.

Na sestanku v Zepovcih je nekaj posameznikov izrazilo nezaupanje v možnost zgraditve zadružnega doma, češ da ni materiala in delovne sile. Tem nergačem je najlepše odgovorila mladina, ki je sklenila, da mora biti zadružni dom v Zepovcih zgrajen še to leto. S tem je ponovno potrdila svoj sloves, da je mladinski aktiv v Zepovcih eden najboljših v okraju. Na sestanku so vse množične organizacije, kot OF, AFŽ, Zveza borcev, sklenile, da bodo takoj pričeli kopati glino.

Ljudstvo iz Segovcev je sklenilo, da bo zbralo vse gradbeni les do 8. februarja. Šest ljudi bo kopalo glino 14 dni. Ves pesek bodo nakopali in zvozili do konca februarja.

Množični sestanki v zvezi z gradnjo zadružnih domov so se vršili še v Črncih in Lutvercih, kjer je ljudstvo povsod sklenilo, da bo takoj pričelo z zbiranjem materiala, denarnih sredstev in sploh z vsemi predpripravami za gradnjo. (Tanjug)

Med Senožčani in Dolenici se je razvilo živahno tekmovanje za gradnjo zadružnega doma

Prvotno so nameravali graditi le zadružni dom v Senožčah, pa so Dolenici hoteli pomagati Senožčanom. Vendar so po nekaj dneh sklenili, da si postavijo svoj dom, a Senožčani pa si naj postavijo svojega.

Izvolili so vsak svoj odbor za gradnjo zadružnega doma in začeli z delom.

Pri delu prednjačijo Dolenjci. Napovedali so tekmovanje Senožčanom in vse kaže, da bodo prvi.

V nedeljo 25. t. m. so šli prav vsi na delo v gozd. Doma je ostal le invalid, ki je povedal vsakemu, ki je iskal kogar koli v vasi, da so vsi vaščani na delu v gozdu, kjer pripravljajo gradbeni les za zadružni dom.

Naredili bodo tako, da bodo dali borov les, ki ga imajo v zameno za les, ki jim je potreben za zadružni dom. Delalo je 59 ljudi in so spravili do ceste 220 borov.

V Senožčah in Dolenji vasi imajo izbran lep prostor v sredini vasi za svoj Zadružni dom.

Senožčani bodo dobili precej gradbenega materiala iz starih, napol porušeni stavb, kjer je bila včasih tovarna, prav tako bodo zbrali skoro vso strešno opeko doma.

Z denarjem, ki ga bodo zbrali v vaseh Gabrče, Laže in Senožče, pa

bodo kupili cement, okvirje za vrata, okna in druge potrebne reči. Do sedaj so že nalomili 1 kub. meter kamenja, podrli 20 hrastov, od teh jih 10 je zvozili na gradilišče. Pri delu je dosedaj sodelovalo 45 ljudi.

Razmerje sil med Senožčani in Dolenjo vasio je enako. Dolenjčanom pomagajo Potočani in Senadolci, Senožčanom pa Gabčani in Lačani. L. B.

Prispevek obrtnikov pri gradnji zadružnih domov

Postojna, 27. jan.

Vsi obrtniki v Postojni in okolicih vaseh so se odzvali pozivu Osvobodilne fronte in se obvezali, da bodo pomagali pri gradnji zadružnih domov.

Največ obveznosti je sprejel električar Plesničar Vladimir iz Postojne, ki bo v letu 1948, prispeval 30 dni prostovoljnega dela. Slede mu Kernalj Jakob, zidar iz Prestranka, ki bo prostovoljno delal 110 ur, mizarja Krnelj in Filipič Franc iz Koč, ki bosta prostovoljno delala 15 dni, tesarji Blažič Franc, Čehlar Franc, Bergoč Ivan iz Orehka, ki bodo prispevali po 10 dni prostovoljnega dela in zidarja Natlačen Janez in Dekleva Franc iz Orehka, ki bosta prostovoljno delala po 10 dni. L. B.

Delo in uspehi vinogradniške zadruge pri Sv. Ani v Slovenskih goricah

Na iniciativo 12 družin viničarjev — agrarnih interesentov je bila 25. marca 1946 ustanovljena pri Sv. Ani v Slov. goricah vinogradniška zadruga, katere obseg je zajel površino 67,54 ha posestev, sestoječih iz vinogradov, sadovnjakov, njiv, travnikov, pašnikov in gozdov. Od teh površin je pa bilo dodeljene vsaki družini nekaj zemlje za tako zvano shišnico za lastno uporabo posameznih družin. Te družine, ki imajo 53 delovnih članov, so bile prej v času stare Jugoslavije in v času nemške okupacije viničarji nemške gospode — dvolastnikov iz Avstrije. Bivša jugoslovanska oblast je mirno dopuščala, da so tujerodci iz žuljev našega delovnega človeka izmogli ogromne dobičke in zraven tega vršili petokolonaštvo in špijonažo za temne cilje hitlerizma. Jugoslovanske oblasti v predpripleki dobi so dajale tem izkoriščevalcem privilegije pred našimi državljani in naš viničar je čutil, da je tujec gospodar njegove usode. Danes ta viničar v svoji vinogradniški zadruzi sam uživa sadove svojega dela in dobiček dela njegovih rok ne gre več preko meje v žep tujih izkoriščevalcev, ampak ostane pri nas, kjer se uporablja za zboljšanje gospodarskega in socialnega položaja družin in celokupne zadruge.

Zadruga je v prvem poslovnem letu 1946. leta dosegla lepe uspehe, k čemur je pripomogla tudi dobra letina in kakovostno dober vinski pridelek. Na

da pri rubeži ne posegajo po predmetih, ki so za pravilno vodenje gospodarstva neobhodno potrebni (potrebna vprežna živala, stroji in podobno) in po živilih, ki tvorijo minimum, potreben za preživljanje. Predvsem naj rubijo presežeke pridelkov, svinje in ostalo klavno živino ter razne predmete, ki so na trgu novčljivi, ki pa za kmetijstvo niso neobhodno potrebni. Rubežen morajo izvajati dosledno in to prvenstveno pri tistih močnejših davčnih zavezancih, ki imajo tako denar kakor tudi presežeke, ki jih lahko vnovčijo na trgu, pa svoje davčne obveznosti doslej niso hoteli poravnati.

Ministrstvo za finance LRS.

površini 15,57 ha vinogradov so pridelali 28.500 litrov vina, dasi je precej trsnega nasada starega in izčrpanega. Zadrudniki so bili ob sorazmerni porazdelitvi od skupnega izkupička za prodano vino po odbitku stroškov za material in kritju kreditov za obnovo plačani pri 10 urnem delu dnevno po 98,40 dinarjev. Vinski pridelek v letu 1947. je bil po količini nekoliko manjši, a po kakovosti boljši. Zadruga je v minulem letu nabavila za obdelovanje zemlje nekaj potrebnih strojev in par konjev. V preteklem letu so pričeli pri delu uvajati norme, ki so že uvedene 95 odstotno. V zadnjem času posveča ta zadruga tudi sadjarstvu veliko pažnje; v letošnjem letu bodo posadili 133 novih drevesc. Izvršeno je bilo jesensko škropljenje in na spomlad bo izvedeno temeljito čiščenje sadnega drevja. Manjka pa zadruzi umetnega gnojila.

Skrozi petletko namerava zadruga investirati 1.100.000 dinarjev za nove zgradbe, med drugim 400.000 dinarjev za veliki zadružni hlev, 100.000 dinarjev pa za tri cisterne za vodo po 180 kub. metrov, ker tu v teh hribovitih legah primanjkuje vode. Zadruga namerava najeti tudi 40.000 dinarjev obratnega kredita za nabavo potrebne vprežne živine. Zadruga skrbi tudi za omemgle, ki jim daje primerno plačo za lahka dela, bolnim pa vrača stroške za zdravljenje.

Zadrudniki — bivši viničarji, ki so bili v stari Jugoslaviji trpni, sedaj obdelujejo zemljo z mnogo večjo ljubeznijo, ker je postala njihova skupna last.

Ob ustanovitvi vinogradniške zadruge pri Sv. Ani v Slov. goricah je bilo med velikimi kmeti več takih, ki so nejevoljno gledali na to mlado ustanovo, prerokujoč ji hiter gospodarski polom, meneč, da viničar ni sposoben za drugo, nego za delo in poslušnost gospodarjem. Dosedanji vsestranski uspehi vinogradniške zadruge pa so pokazali, da so bile te govornice zlonamerne, ki so hotele rušiti zaupanje zadrudnikov do zadruge. Danes se marsikomu odpirajo oči, naš zadrudnik pa bo šel po tej začrtani poti naprej. R. L.

Važnost izpoln evan a finančnega plana

S socializacijo važnejše industrijske proizvodnje so odpadla vsa naspotja, ki so lastna kapitalističnemu gospodarstvu. Od anarhije v gospodarstvu smo prešli k planiranemu uravnavanju proizvodnje, katere namen je krije tekočih in bodočih potreb delovnega ljudstva. Da bi mogli smotrno gospodariti, je potrebno, da si za vsoto proizvodno postavimo plan. Brez dvoma je proizvodni plan jedro našega planiranja. Vžven pa je tudi finančni plan. V njem si bomo začrtali način, kako bomo finančno izvedli proizvodni plan.

Finančni plan podjetja je načrt smotrne razporeditve, ustvarjanja in uporabe finančnih sredstev, da se bo mogel ostvariti proizvodni plan, upoštevajoč pri tem skupne interese naše proizvodnje. Če bomo dobro postavili finančni plan pravilno izpolnjevali, ne bo podjetje nikdar zašlo v težave, zadostili pa bomo poleg tega dolžnostim, ki nam jih nalaga skupni gospodarski plan.

Stalna primerjava med postavljenim in izvršenim finančnim planom nam ne bo pokazala samo napak finančnega poslovanja, temveč tudi vsa odstopanja od proizvodnega plana. Lahko rečemo, da je finančni plan ogledalo proizvodne dejavnosti podjetja.

Umevno je, da je potrebno sestaviti in izvajati finančni plan z vso vestnostjo. Uporabiti je vse znanje, da se bodo razporeditev, uporaba in ostvarjanje finančnih sredstev izvedli v korist proizvodnje brez komplikacij, upoštevajoč pri tem interese skupnega gospodarstva. Le tak način sestave in izvrševanja finančnega plana bo omogočil njegovo pravilno izvedbo. Zal pa so nekatera podjetja dosedaj posvečala premalo pažnje finančnemu planu. Nekateri direktorji so mislili, da se da proizvajati ne glede na finančne elemente. Nekateri so mislili, da so izvršili svoj plan že s tem, da so vrgli v skladišče izdelanega blaga planirano količino izdelkov.

Dogodili so se primeri, da je vodilno osebje podjetja mislilo, da se finančni plan ne sestavlja zaradi potreb podjetja, temveč ker tako zahtevajo višji organi.

Dolžnost direktorjev, vodilnega osebja podjetja ter delovnega kolektiva je stalna kontrola izvajanja finančnega plana. S to kontrolo bomo pravočasno zaznali napake, ugotovili krivdo ter podvzeli potrebne ukrepe za odpravljanje napak. Dalje nam bo ta kontrola pokazala, v koliko ostvarjamo akumulacijo v korist delovnega kolektiva, podjetja samega in splošno državno akumulacijo. Samo z izpolnjevanjem postavljenega plana akumulacije si bomo zagurali zadostna sredstva za dvig standarda delovnega kolektiva, za redno poslovanje podjetja ter sredstva, namenjena izgraditvi naše nove industrije.

Evidenca kakovostnega izpolnjevanja finančnega plana nam bo pokazala, ali proizvajamo racionalno in ali izboljšujemo način proizvodnje. Ugotovili bomo stanje delovne discipline in opazili morebitne škodljivce. S tem bo imel direktor siguren pripomoček za kontrolo svojega operativnega dela kakor tudi dela celokupnega podjetja. Ne bo se mu treba bati, da napak ne bi pravočasno odkril in bo lahko že v pravem času preprečil posledice slabega poslovanja.

Sindikalni aktivisti v podjetju morajo zainteresirati delovni kolektiv, da bo spremljal izvajanje finančnega plana. S tem bo delovni kolektiv popravil svoj odnos do dela, pomagal bo ugotoviti in odpraviti nedostatke.

Oni vodilni kadri v naših podjetjih, ki do sedaj še niso pravilno doumeli važnosti izvajanja finančnega plana, bodo morali v novem planskem letu 1948 izpremeniti svoj nepravilni odnos do tega važnega pripomočka za načrtno in racionalno gospodarjenje. Postavljene planske naloge bodo lahko izvršili samo s temeljitim poznavanjem problemov, ki nam jih nakazujejo finančni plani.

Tekmovanje v finančnem poslovanju v okraju Idrija

Od 1. do 23. decembra je bilo po odseku za finance pri OLO Idrija razpisano tekmovalje med krajevnimi ljudskimi odbori, in sicer v naslednjem:

1. Kateri KLO bo 100% pobral predpisani davek in trošarino.

2. Kateri KLO bo imel točno in najboljše evidenco, čez proračunsko poslovanje. Vsi KLO-ji so pričeli tekmovali med seboj. Ko se je ob zaključku tekmovalja 29. decembra pregledalo uspehe tekmovalja, je finančni odsek pri OLO ugotovil, da je bil v tem tekmovalju najboljši KLO Bukovo, za njim sledi KLO Spodnja Idrija, nato Zakriž, Črni vrh in Godovič.

KLO Bukovo je 100% pobral predpisani davek, trošarino, pravilno vodil proračunsko poslovanje skozi vse leto ter izpolnil vse zadane mu obveze v določenem roku.

Tudi ostali KLO-ji so pokazali prave uspehe, lahko rečemo, da so pred-

pisane naloge 98 odstotno izvršene. Posebno uspešna je bila kampanja glede vplačila davkov, tako da lahko ugotovimo, da je predpisani davek za leto 1946. in 1947. pobran 95 odstotno. Le majhen je procent kmetov, obrtnikov in trgovcev, ki še do danes niso poravnali svoje obveznosti napram državi.

Kar se tiče proračunske kampanje za leto 1948. smo imeli v Idriji od 19. do vključno 21. t. m. finančni tečaj, kjer so dajali finančni referenti pri KLO-jih navodila za samostojno izvajanje proračunov krajevnih odborov.

Sicer so KLO-ji našega okraja že v letu 1947. imeli svoje samostojne proračune in je proračunsko poslovanje preteklega leta pokazalo prave uspehe. Z izkustvi, ki so jih KLO-ji dobili v letu 1947., lahko zagotovimo, da bomo v celoti izvedli navodila naše vlade in se bodo v tekočem letu krajevni ljudski odbori v celoti gospodarsko osamosvojili.

PRORAČUNSKA KAMPANJA V GORNJERADGONSKEM OKRAJU

Po vsem gornjeradgonskem okraju se vrše v okviru OF množični sestanki, na katerih aktivisti OF tolmačijo ljudstvu pomen proračunov krajevnih ljudskih odborov in jim obenem prikazujejo, kakšni naj bodo ti proračuni. Dočim so ljudski odbori do zdaj sestavljali proračune, ki so bili povsem administrativni, se na sestankih razpravlja o novih gospodarskih proračunih, ki naj bodo enoletni plan za vse gospodarsko in kulturno delovanje krajevnih ljudskih odborov. Zanimanje ljudstva za te sestanke je veliko, posebno v onih krajih, kjer so odbori OF delavni. Tako na primer v Apaški kotlini vse ljudstvo sodeluje pri sestavljanju krajevnih proračunov. Na množičnih sestankih pretresajo v zvezi s sestavljanjem krajevnih proračunov vprašanje ustanavljanja krajev-

nih gospodarskih podjetij, čigar dohodki morajo tvoriti osnovo proračunskih dohodkov.

Najbolj živo se ljudstvo zanima za ustanavljanje lokalnih gospodarskih podjetij pri Sv. Benediktu, v Cerkevniku in Grabonošu. To je sicer majhen kraj, vendar ima že danes 4 lokalna podjetja. V Gornji Radgoni bo krajevni ljudski odbor ustanovil svojo ekonomijo, ki bo obsegala čez 8 ha zemlje. Pridelovali bodo vso povrtnino za potrebe krajevnih menz, restavracij in za široko potrošnjo. Ljudski odbor bo ustanovil tudi novo elektroinstalatersko delavnico. Tudi drugod so ljudski odbori pokazali pri ustanavljanju lokalnih podjetij mnogo iniciativnosti in iznajdljivosti. Vsa ona podjetja, ki niso rentabilna, pa bodo reorganizirali ali ukiniteli. (Tanjug)

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Tovarna težkih orodnih strojev v Železniku bo začela obratovati s polno zmogljivostjo že maja. Tovarna še nima svoje livarne in zato mora uporabljati izdelke drugih livarn. Potrebnovala bo veliko livarno, ki bo lahko krila do 70 % potreb po litih polizdelkih. Gradbena dela za novo livarno so na splošno končana. Zdalj se instalirajo strojne naprave. Livarna bo lahko začela obratovati pred prvotno določenim rokom. Opremljena bo do 15. februarja.

Pridelovanje industrijskih rastlin v Sloveniji. Poslej bomo morali tudi v Sloveniji pridlovati mnogo več industrijskih rastlin kakor pred vojno. Sklepanje pogodb s pridelovalci za pridelovanje teh rastlin pa doslej še ni bilo dovolj zadovoljivo. Tako n. pr. potrebuje precej lanu tovarna motovlja in lanenih izdelkov v Grosuplju. Pogodbe sklepajo s pridelovalci naproze. Doslej so sklenili pogodbe za 10 % pridelka. Slovenska industrija platna je pred vojno predelovala letno po 800 ton lanene slame; približno sedmino svojih potreb je krila iz krajevnih virov, ostanek je pa bilo treba uvažati iz Vojvodine. Toda dovolj surovin iz oddaljenih krajev je

predrag, zato je treba čim bolj pospeševati pridelovanje lanu doma. — Sklepanje pogodb za pridelovanje oljnice bolj napreduje. Kmalu bodo sklenjene vse pogodbe. Tovarni oja v Slovenski Bistrici in v Viru pri Domžalah bosta zalagali s surovinami tudi druge oljarne v Sloveniji. — Letos bodo posejali sladkorno peso na površini, ki bo za 15 % večja od lanske. Pogodbe sklepa sladkorna tovarna v Osijeku.

Gozdarstvo na Hrvaškem. V tej ljudski republiki je okrog milijon hektarjev golega krasa, ki so ga prej pokrivali gozdovi. Med petletko bo treba pogozditi 25 ha gozljav in meliorirati 25 ha površin, ki so porasle z grmovjem. Že lani se pogozditi 37,8 % površin, ki jih je treba pogozditi med petletko, in sicer 9.450 ha. Za letošnje pogozdovanje je že sestavljena organizacija. Letos nameravajo pogozditi 6300 ha gozljav in meliorirati 6350 ha z grmičevjem poraslih površin. Gozdne drevesnice so obsegale lani 75 ha in v njih so vzgojili 17.000.000 gozdnih dreves.

V Heregovini nadaljujejo gredbena dela tudi v zimskih mesecih. V Mostarju so vse stavbe, ki so jih začeli graditi

Uredba zvezne vlade o kontrahiran u za pridelovanje in odkupnih cenah semena v gospodarskem letu 1947/48

Zvezna vlada je na podlagi 10. in 43. člena uredbe o reorganizaciji semenske službe in na predlog kmetijskega ministra FLRJ izdala naslednjo odredbo.

I. Kontrahiranje površin za pridelovanje semena se vrši na podlagi plana o pridelovanju semena.

Pogodbe sklepajo: a) državna semenarska podjetja republiškega pomena in semenarske postaje; b) zvezna semenarska centrala, c) industrijska podjetja, ki jih pooblasti ministristvo za lahko industrijo FLRJ sporazumno z ministrom za kmetijstvo FLRJ zaradi zagotovitve pridelovanja semen industrijskih rastlin. Državna semenarska podjetja in semenarske postaje kontrahirajo površine za pridelovanje vseh vrst semen z državnimi kmetijskimi posestvi zveznega republiškega in lokalnega pomena, s kmetijskimi zadrugami, z zadrugami za pridelovanje semena in s kmeti pridelovalci.

Zvezna semenarska centrala bo kontrahirala površine z zveznimi kmetijskimi posestvi za pridelovanje semena, površine in po potrebi tudi za druge rastline.

Industrijska podjetja lahko sklepajo pogodbe z direktacijami in upravami državnih kmetijskih posestev zveznega, republiškega in lokalnega pomena, kakor tudi s kmetijskimi zadrugami, z zadrugami za pridelovanje semena in s kmeti pridelovalci o pridelovanju semena tistih industrijskih rastlin, ki jih sporazumno odredita kmetijski minister FLRJ in minister za lahko industrijo FLRJ.

II. Vse kontrahirane površine za razdeljevanje semena pri jesenski in spomladni setvi, razen površin za semensko žito ne bodo vračunane v obdelano površino za obvezno oddajo žita.

Vse odkupljene količine žitnega semena s kontrahiranih in blokiranih površin se vračunavajo med presežke, ki se oddajajo po uredbi o odkupu žita.

Kmetijska ministristva ljudskih republik so dolžna predložiti ministristvom za trgovino in preskrbo ljudskih republik globalno poročilo o kontrahiranih površinah. Poročilo je treba predložiti najkasneje do 31. januarja 1948. za posejane kontrahirane površine pri jesenski setvi in do 15. maja 1948. za posejane kontrahirane površine pri pomladni setvi.

III. Pridelano semensko blago iz gospodarskega leta 1947/48 se bo odkupilo od pridelovalcev po naslednjih cenah za 100 kg:

Zap. št.	Ime rastline	najmanjša kontrahirana površina v ha	čas prevzema pridelanega semena
1.	ozimna in jara pšenica	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
2.	ozimna in jara rž	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
3.	ozimni in jari ječmen	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
4.	ozimni in jari oves	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
5.	debelo in drobnorzna koruza	0,5	1. 9. 1948 — 1. 2. 1949
6.	proso	0,1	1. 9. 1948 — 1. 12. 1948
7.	ajda	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
8.	sirek	0,1	1. 11. 1948 — 5. 12. 1948
9.	repinec	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
10.	živinska repa, seme	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
11.	krmilna pesa	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
12.	koleraba, seme	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
13.	strniščna repa, seme	0,1	15. 6. 1948 — 1. 7. 1948
14.	lupina	0,5	15. 9. 1948 — 15. 10. 1948
15.	ozimna grahovica	0,5	15. 7. 1948 — 1. 8. 1948
16.	jara grahovica	0,5	1. 8. 1948 — 1. 10. 1948
17.	krmilni grah	0,5	15. 7. 1948 — 1. 8. 1948
18.	lucerna	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
19.	rdeča detelja	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
20.	travniska detelja	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
21.	inkarnatka	0,1	1. 7. 1948 — 1. 9. 1948
22.	muhci	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
23.	sudanska trava	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
24.	sladki sirek	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
25.	mačji rep	0,1	15. 7. 1948 — 31. 8. 1948
26.	bela detelja	0,1	15. 7. 1948 — 30. 9. 1948

Pogodbe za pridelovanje dvehletnih rastlin se bodo sklepale na dve leti z obveznostjo, da bo vsaki pridelovalec prideloval seme od pridelanih sadik na svojem posestvu.

Pogodbe za pridelovanje semena bodo vsebovale razen splošnih določb (n. pr. imena pogodbenika, datum sklepanja itd.) naslednje določbe: 1. odkupno ceno semenskega blaga za določeno kakovost.

2. Obveznosti pridelovalca, in sicer: a) da bo posejal kontrahirano površino zemljišča za seme določene kulture in določene sorte kakovosti; b) da bo točno in pravočasno po prejetih navodilih opravil pogodbene agrotehnične ukrepe pri obdelovanju zemljišča, gojitvi in čiščenju posevkov, pobljanju rastlinskih boleznih in škodljivcev, kakor tudi posebne ukrepe po navodilih posebne komisije;

c) da bo semensko blago, ki ga bo pridelal na kontrahiranih površinah, varoval do odkupa pred vlago in poškodovanjem, kakor tudi, da se ne bo pomešalo z drugim semenom;

d) da bo vse pridelano seme s kontrahiranih površin prodal državnim semenarskim podjetjem v roku, ki ga je treba točno določiti, razen količin, ki so potrebne za prihodnjo setev;

e) da bo semensko blago pravilno sortiralo in vidno označil glede izvora semena;

f) da bo plačal odškodnino, če ne bo izpolnil pogodb, in sicer do vrednosti količine semena, ki bi ga pridelal.

zap. št.: ime rastline	čistoča semena	odkupna cena: za 100 kg v din
1. ozimna pšenica	92	400
2. ozimna rž	92	365
3. ozimni ječmen	92	340
4. ozimni oves	92	340
5. jara pšenica	92	440
6. jara rž	92	400
7. jari ječmen	92	390
8. jari oves	92	340
9. luščena koruza	92	300
10. neluščena koruza	92	200
11. krnilna repa, seme	90	3.500
12. strniščna repa, seme	95	15.000
13. lupina	92	500
14. ozimna grahovica	80	700
15. jara grahovica	85	600
16. krnilni grah	85	600
17. lucerna	80	4.800
18. rdeča detelja	80	5.500
19. detelja (Trigonella coerulea)	80	6.000
20. inkarnatka	85	3.600
21. muhci (Setaria glauca)	85	308
22. sudanska trava	85	800

Te odkupne cene so zračunane na podlagi odkupne cene merkantilne pšenice 50 din za 100 kg. Če bi se odkupna cena pšenice leta 1948 zvišala ali znižala, bodo v istem razmerju zvišane ali znižane tudi cene semena.

Za dveletne rastline bodo veljale cene, ki so bile predpisane v dobi sklepanja pogodb.

Vlade ljudskih republik so pooblaščenice, da vsaka na svojem področju predpiše cene za seme, če cene niso določene s to odredbo.

IV. Posevki s kontrahiranih površin za pridelovanje semena bodo kategorizirani po razredih in po navodilih, ki jih bo izdal kmetijski minister FLRJ.

Odkupne cene, ki so našteje v III. odstavku, se razumejo za semensko blago tretjerazredne sorte čistoče, odnosno za semensko blago, ki se ne nagradi z nagrado, in sicer: za suho, zdravo, kaljivo, preveženo, naravno semensko blago po predpisani minimalni čistoči franko vagon (vlačilec) ali skladišče odkupne postaje.

Vsi pridelovalci semenskega blaga I. in II. razreda sorte čistoče imajo pravico nagrade za sortno kvaliteto. Nagrada za semensko blago I. razreda sorte čistoče znaša 20%, za semensko blago II. razreda pa 10% prej omenjenih odkupnih cen.

V. Pogodbe za pridelovanje semena se bodo sklepale v rokih, ki so določeni v tej odredbi.

Najmanjše kontrahirane površine in rok izročitve za posamezne kulture letošnjega posevka so naslednji:

Zap. št.	Ime rastline	najmanjša kontrahirana površina v ha	čas prevzema pridelanega semena
1.	ozimna in jara pšenica	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
2.	ozimna in jara rž	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
3.	ozimni in jari ječmen	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
4.	ozimni in jari oves	0,5	15. 7. 1948 — 1. 9. 1948
5.	debelo in drobnorzna koruza	0,5	1. 9. 1948 — 1. 2. 1949
6.	proso	0,1	1. 9. 1948 — 1. 12. 1948
7.	ajda	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
8.	sirek	0,1	1. 11. 1948 — 5. 12. 1948
9.	repinec	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
10.	živinska repa, seme	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
11.	krmilna pesa	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
12.	koleraba, seme	0,1	1. 7. 1948 — 1. 11. 1948
13.	strniščna repa, seme	0,1	15. 6. 1948 — 1. 7. 1948
14.	lupina	0,5	15. 9. 1948 — 15. 10. 1948
15.	ozimna grahovica	0,5	15. 7. 1948 — 1. 8. 1948
16.	jara grahovica	0,5	1. 8. 1948 — 1. 10. 1948
17.	krmilni grah	0,5	15. 7. 1948 — 1. 8. 1948
18.	lucerna	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
19.	rdeča detelja	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
20.	travniska detelja	0,1	15. 8. 1948 — 15. 9. 1948
21.	inkarnatka	0,1	1. 7. 1948 — 1. 9. 1948
22.	muhci	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
23.	sudanska trava	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
24.	sladki sirek	0,1	1. 9. 1948 — 1. 11. 1948
25.	mačji rep	0,1	15. 7. 1948 — 31. 8. 1948
26.	bela detelja	0,1	15. 7. 1948 — 30. 9. 1948

VI. Pogodbe za pridelovanje semena bodo vsebovale razen splošnih določb (n. pr. imena pogodbenika, datum sklepanja itd.) naslednje določbe: 1. odkupno ceno semenskega blaga za določeno kakovost.

2. Obveznosti pridelovalca, in sicer: a) da bo posejal kontrahirano površino zemljišča za seme določene kulture in določene sorte kakovosti;

b) da bo točno in pravočasno po prejetih navodilih opravil pogodbene agrotehnične ukrepe pri obdelovanju zemljišča, gojitvi in čiščenju posevkov, pobljanju rastlinskih boleznih in škodljivcev, kakor tudi posebne ukrepe po navodilih posebne komisije;

c) da bo semensko blago, ki ga bo pridelal na kontrahiranih površinah, varoval do odkupa pred vlago in poškodovanjem, kakor tudi, da se ne bo pomešalo z drugim semenom;

d) da bo vse pridelano seme s kontrahiranih površin prodal državnim semenarskim podjetjem v roku, ki ga je treba točno določiti, razen količin, ki so potrebne za prihodnjo setev;

e) da bo semensko blago pravilno sortiralo in vidno označil glede izvora semena;

f) da bo plačal odškodnino, če ne bo izpolnil pogodb, in sicer do vrednosti količine semena, ki bi ga pridelal.

3. Obveznosti odkupnih podjetij so naslednje: a) da bodo priskrbele pridelovalcu v roku, ki bo s pogodbo določen, po-

trebne količine semena za setev na kontrahirani površini, če pridelovalec ne bo imel svojega semena. Da bo seme prepustilo pridelovalcu brezplačno pod pogojem, da ga bo vrnil s svojim pridelkom;

b) da bo za tiste kulture, ki jih bo določil kmetijski minister FLRJ, dalo pridelovalcu v roku, ki bo določen s pogodbo, potrebne količine umetnega gnojila in sredstva za zaščito rastlin, za kar bo tudi pridelovalec plačal s pridelanim semenom brez obresti;

c) da bo v primeru nezdod (toča, poplava, epidemija rastlinskih boleznih, škodljivci itd.) stroške za nakup semena, umetnega gnojila in sredstev za zaščito rastlin prevzelo državno podjetje, če posevek ne bo zavarovan pri Državnem zavarovalnem zavodu.

4. Skupne določbe in obveznosti državnih podjetij in pridelovalcev so naslednje:

a) da se morata oba pogodbenika držati s pogodbo predpisanih rokov;

b) da se določi plačilo odškodnine (penale) za neizpolnjene obveznosti po pogodbi.

VII.

Pridelovalci bodo uživali naslednje ugodnosti:

a) za doseženi večji donos semena, kakor je določen, se bo izplačala razena s pogodbeno ceno tudi posebna nagrada za presežek, in sicer:

če bo povečani donos znašal 15 do 25%, 10% nad določeno odkupno ceno;

če bo povečani donos znašal nad 25% od določene cene, 20% nad določeno odkupno ceno;

b) pridelovalci semenskega krompirja v krajih, kjer je krompir glavna krma, imajo pravico, da od vsakih oddanih 100 kg krompirja kupijo od države 25 kg koruze in 15

„Življenje in delo V. I. Lenina“

Uredništvo „Ljudske pravice“ je izdalo ob 24. obletnici smrti velikega Lenina jubilejno izdajo mape z naslovom „Življenje in delo V. I. Lenina“. Luksuzna oprema mape naj bi dala že na zunaj izraza našemu globokemu spoštovanju do dela ter iskreni hvaležnosti temu največjemu borcu za pravice delovnega ljudstva.

Mapi, ki obsega 112 listov, t. j. portretov, fotografij, okolja, v katerem je Lenin živel, osebnosti, s katerimi je delal, faksimilov rokopisov in raznih dokumentov, prvih strani Leninovih del, časopisov, ki jih je izdal, akvariov in olj priznanih umetnikov, vse v najozji povezavi z življenjem in de-

lom Iliča, je priložen tolmač, ki slike pojasnjuje. Ker pa je vse Leninovo življenje tako tesno povezano z rastjo Vsevezne Komunistične partije boljševikov, se nam logično razgrinja ob teh slikah hkrati vsa zgodovina, ves razvoj mogočne Sovjetske zveze do leta 1924. Posneta po gradivu Centralnega muzeja V. I. Lenina je tedaj mapa zgovorna ilustracija tako plodnosnega življenja voditelja Partije kot slavne poti, ki jo je prehodila VKP(b), pričrta z majhnimi marksističnimi krožki v 80. letih preteklega stoletja do velike Partije boljševikov, ki vodi sedaj prvo socialistično državo na svetu.

Nova številka „Naše književnosti“

Nedavno izšla številka „Naše književnosti“ se sicer ne odlikuje po zunanji raznolikosti literarnih zvrsti objavljenih člankov, saj prinaša eno samo leposlovno delo in je tudi takoj opaziti celotno težnjo ter poudarek na kritiki, vendar pa je baš ta kritični odnos do najrazličnejših pojavov v našem kot svetovnem kulturnem življenju tisti, ki ji daje poleg bogate vsebine tudi pestrost. — Uvodni članek Čedomira Minderoviča: »O neposrednih nalogah naše književnosti in naših književnikov« je povzet po referatu, ki ga je avtor imel v novembru leta 1947. Na seji plenuma uprave Zveze književnikov Jugoslavije. Poleg smernic kulturnega razvoja, ki so v članku nakazane v tesni zvezi z veličino in elanom našega petletnega plana, zadenemo tudi na kritične pripombe k nekaterim, že kar tipičnim pojavom v naši književnosti. Se bolj dosleden in konkretni glede na kritični odnos do stvari je naslednji članek od M. Franičevića: »Uvod v diskusijo o naših revijah«, v katerem avtor ugotavlja, da našim revijam še ni uspelo postati odraz niti našega književnega življenja, še manj kulturnega življenja na sploh, kaj šele da bi se povzpelo do vloge reguliranja in usmerjanja kulturne, zlasti pa književne aktivnosti, kar je predvsem njihova naloga.

Z odkritim pogledom na niz nedostatkov (na neorganiziranost redakcijskega dela in zato improvizacijo, na neaktualnost nekaterih leposlov. del, nepovezanost književnikov posameznih republik, brezbržnost do vzgoje mladega kadra, na posamezne idejne zablode, na naš molk, medtem ko nas izzivajo, naš molk sploh ob »leposlovnih« delih zapadne »demokracije«) bo avto nedvomno samo pripomogel k dejanskemu izvajanju visoke vloge revij v našem kulturnem življenju. V članku »Dva kipa svobode« nam O. Bihaly-Merin prikaže, ob vzporednem orisu zgodovine našega kipa Svobode (delo A. Avgustinčiča) s historiatom kipa, ki je poznan pod istim imenom v pristanišču New Yorka, ogromno razliko med dejanskim značajem in pomenom prvega in drugega kipa. Medtem ko je pri nas samo izraz naše stvarnosti, pa se v Ameriki »bijojo« se sence kipa Svobode, sence svoje preteklosti in jim pomeni svoboda le »linčati človeka, ki ni istega prepričanja, ki ne pripada isti rasi.«

»Sin« je edini leposlovnih prispevek v tej številki. Milivoje Ristić nam v tej črtici slika nestrno pričakovanje osvobodilne vojske dveh »malih ljudi«, postržekov, njuno pomoč ruskemu vojaku Vanji, ki se naveže na Krljo kot na svojega očeta. V »Književnem pregledu« beremo oceno Zogovičevega dela »Na poprištu J. P. mu prizna vse vrline jasne ter vsestranske kritike, saj pa tudi stoji avtor že poldrugo desetletje v sredini idejnega »poprišča«, se bori za napredno družbeno misel in estetiko. Zoran Mišić pa pod naslovom »Jedna apoloģija robovlasniškega poretka na našem jeziku« ocenjuje roman Margarete Mitchell, ki smo ga Slovenci dobili pod naslovom »V vrtincu« že leta 1940. Na podlagi marksističnega gledanja na zgodovinsko obdobje ki ga je v svojem romanu zajela pisateljica, Mišić ostro, jasno, utemeljeno in podkrepjeno s številnimi citati iz knjige same zavrača roman. Saj je »poln uspavajočega strupenega napoja, večje skritega

v stanjolu lepih besed, tako da ga prenekateri bralec, ki je vzgojen od dolgoletnih lažeh tovrstnega značaja, niti ne čuti, ko ga pogoltno. Ko pa odstranimo s knjige tanko glazuro lažnega sijaja, ne ostane ničesar razen dejstva, da prikazuje knjiga suženjstvo črncev kot nujen in pravičen red ter tako krči pot novim zaslužjevalnim načrtom.«

V rubriki »Likovni pregled« nas seznanja Jovan Popović v članku »Umetnici i lik našeg čovjeka« s likovnimi umetniki Srbije ter njihovimi deli ob priliki njihove pete razstave. Pisec ugotavlja precejšen napredek od prejšnjih razstav. Tako je na primer že dokaj očitna težnja plastično podčrtati figure v njihovem značaju in njihovih funkcijah, sploh podati človeka, kako spreminja prirodo. Nedostaki nekaterih del pa se pojavljajo v tem, da pri njih tema še ni postala vsebina.

V »Gledališkem pregledu« objavlja Velibor Gligorić nekaj iskrenih vstic k jubileju petdesetletnega dela gledališkega delavca Dobrice Milutinovića, ki je bil ravno ob tej priliki odlikovan z Redom zasluge za narod I. stopnje. Stana Žurić-Klein pa ocenjuje »Ohridsko legendo« od Stevana Hristića. O krivicah, ki se gode v današnjem kvazi-kulturnem svetu, piše člančica »Nobelova nagrada« ter Ivan Cankar i njegova pravda«. V prvem pisec ugotavlja neutemeljenost podelitve Nobelove nagrade za l. 1947. André Gidu, v drugem pa osvetli s politične strani prepoved izvajanja Cankarjevih del po tržaškem radiu. Številko revije zaključuje »Beležke« iz kulturnega dogajanja v svetu.

Otvoritev knjigarne Mestnega sindikalnega sveta v Beogradu

Mestni sindikalni svet v Beogradu je 26. t. m. odprl svojo knjigarino. Njena naloga je predvsem, da zalaga z najvažnejšimi knjigami knjižnice sindikalnih podružnic. Knjižarna bo razpolagala z velikim številom strokovnih sindikalnih knjig, politične literature, mladinskih ter leposlovnih del. Pri nji se bo lahko nabavljali tudi ves šoleki in pisarniški material. Da jih bo lahko obveščala o najnovejših knjižnih izdajah, bo knjižarna povezana z vsemi sindikalnimi podružnicami Beograda. Na ta način bo odpadlo neorganizirano nabavljanje knjig sindikalnih knjižnic ter omogočeno sistematično čitanje del, ki so važna in potrebna za dvig politične in kulturne ravni našega delavca.

Novo knjige in revije

Oton Zupančič: Veš, poet, svoj dolg? Izdalo »Društvo Slovenskih književnikov«, Ljubljana 1948; str. 150.

Oton Zupančič: Uganki; ponatis izdala »Mladinska knjiga«, Ljubljana 1948, str. 44.

A. Harlamov: Komsomolski sestanek; izdala »Mladinska knjiga«, Ljubljana 1948; str. 34.

A. Blatin: Prijateljstvo in tovarštvo; izdala »Mladinska knjiga«, Ljubljana 1948; str. 34.

Seznam predavanj na univerzi v Ljubljani za poletni semester 1948; založila Univerza, Ljubljana 1948.

RETROSPEKTIVNA RAZSTAVA FERDA VESELA

Ferdo Vesel: Osveta

»Osveta« je slika iz zrele dobe mojstrovega ustvarjanja. Vesel je tedaj že zapustil temačni način monakovskega ustvarjanja ter se po neštevilnih poizkusih močno približal impresionizmu. Toda neposredne sončne svetlobe Vesel ni ljubil nikoli. Zato je tudi to zanimivo skupino dveh oseb postavil v senco dreves. Tu je potem razvil svojo mojstrsko obvladovanje barvne skale, vidno zlasti pri obdelavi bele draperije in modelaciji telesa (obrazov). Slika je last Narodne galerije v Ljubljani. S. M.

Iz celjskega kulturnega življenja

Kakor po ostalih naših centrih, tako so tudi v Celju bili prvi dnevi meseca posvečeni slovenskemu filmu, to je prikazu rezultata slovenske filmske proizvodnje od osebooditve do danes. Tudi ob številnih celjskih obiskovalcev, med katerimi je prednjačila šolska mladina, je dobil naš film popolno priznanje, obenem s tem pa tudi številne izjave pripravljenosti sodelovanja pri razvoju te kulturno-umetnostne panoge.

Ljudska univerza je za svoje nadaljnje redno predavanje dne 13. t. m. poklicala kot predavatelja prof. Janka Liško iz Ljubljane, ki je s temo »Novo slovensko gibanje kot nosilec najnaprednejših družbenih idej v svetu« odprl povsem nove poglede na zgodovino Slovanov in zbudil silo čiste slovenske samozavesti daleč od kakih šovinističnih in imperialističnih teženj.

Dne 16. t. m. je poslušala celjska koncertna publika koncert čelisti Antonia Janigra ob klavirski spremljavi slovenskega pianista Marjana Lipovška. Kot kronisti lahko zapišemo, da je imelo izvajanje tega svetovno priznanega umetnika poudarek — z absolutno obvladano tehniko — na melodiji.

Spominu obletnice smrti največjega borca za pravice delovnega ljudstva Lenina se je Celje oddolžilo s spominsko akademijo, na kateri so sodelovali borci JA in člani Ljudskega gledališča.

Tudi 70 letnica največjega sodobnega slovenskega pesnika in književnika Otona Zupančiča je bila svečano počaščena. Studijska knjižnica je za ta jubilej slovenskega književnika zbrala njegova dela in jih okusno razstavila v izloženem oknu »Naše knjige«. Ali od vseh proslav in počastitev tega kulturnega praznika tako po šolah, kakor po sindikalnih organizacijah je bila najvidnejša slavnostna akademija, ki jo je pripravilo Ljudsko gledališče dne 23. t. m. v režiji Mr. Fedorja Gradišnika. Naslednjega dne so proslavili starostni jubilej svojega pesnika tudi celjski pionirji s samostojno akademijo.

Pred tem pa je igralski kolektiv Ljudskega gledališča absolviral še dvoje gostovanj v Drevovim »Talcu« ter z Nušičevo »Ministrico« v Šoštanju in Topolčici, prispevajoč s svojimi rednimi gostovanji v celjski podeželski okolici k odpravi razlike med mestom in deželo. Za svojo nadaljnjo redno uprizoritev pa je Ljudsko gledališče že našturilo v režiji Jožeta Tomazića Žizkovo »Miklovo Zalo«, toda obsežne tehnične priprave odlašajo nje uprizoritev na konec meseca. Grob.

ZGODOVINARJI SO ZBOROVALI

V Narodnem muzeju je bil v nedeljo 25. t. m. občni zbor Zgodovinskega društva Slovenije. Na občnem zboru so bili navzoči znani zgodovinarji dr. Milko Kos, dr. France Stele, geograf dr. Valter Bohinc, dr. Franc Zwitter, delegati zgodovinskih društev v Mariboru, Celju in Škofji Loki. Na občnem zboru je bil navzoč kot predstavnik ministrstva za prosveto pomočnik ministrstva za prosveto Drago Stepišnik.

Na preteklo poslovno dobo društva je odločilno vplivalo tretje zborovanje slovenskih zgodovinarjev 10. nov. 1946. Velikega pomena za razvoj društva je bila tudi konferenca iniciativnega odbora delegatov zgodovinskih društev v Beogradu 26. aprila lani pod vodstvom predsednika Komiteja za znanost in šole Borisa Zibera, ki je razvil osnovne misli o nalogah in organizacijski strukturi zgodovinskih društev pri nas. Z organizacijo tesnejše povezave v okviru osrednjega društva zgodovinarjev v Ljubljani se je bavilo tudi IV. zborovanje zgodovinarjev v Mariboru 27. septembra 1947. V resoluciji, ki se je tikala organizacije Zgodovinskega društva, je bil sprejet odstavek, v katerem poziva zborovanje pokrajinska in lokalna zgodovinska in muzejska društva, naj se preusnujejo v sekcije Osrednjega zgodovinskega društva, nove organizacije zgodovinarjev naj bi pa nastale le v okviru Zgodovinskega društva za Slovenijo.

IV. zborovanje zgodovinarjev v Mariboru je sklenilo, ustanoviti sekcijo za zgodovino Narodnoosvobodilne borbe in organizirati odbor za sestavo delovnega načrta v prvi petletki. Upravni odbor zgodovinskega društva je začel izvajati ta dva sklepa in poveril sekcijo za zgodovino narodnoosvobodilne borbe dr. Metodu Mikužu, odbor za sestavo delovnega načrta društva v prvi petletki pa dr. Bogu Grafenauerju.

Prizadevanja za popularizacijo zgodovinske znanosti v javnosti niso imela zaželene uspeha, čeprav je bilo organizacijsko delo v pretekli poslovni dobi plodno in je rodilo vidne uspehe, med katere sodi brez dvoma IV. zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Mariboru in skorajšnji izid zgodovinske revije. Zgodovinska revija bo organ Osrednjega zgodovinskega društva, ki je posvetilo veliko pozornost vsebinski razdelitvi časopisa in tehničnim vprašanjem, ki se tičejo tiska in izdaje. Občni zbor je sklenil, da bo sprožil tudi izdajo zgodovinskega časopisa za proučevanje zgodovine Ljubljane in drugih slovenskih mest, urbanističnih naselij in industrijskih selišč. Novozvoljenemu upravnemu odboru na čelu z dr. Francetom Zwitterjem je občni zbor poveril sestavo spomenice, ki bo predložena pristojnemu forumu in ki se bo nanašala na stanje slovenskih arhivov in položaj arhivarjev kot znanstvenih delavcev.

KULTURNA KRONIKA

Zaščita kulturnih spomenikov v Srbiji. Lani so preurejali samostane, ki so pomembni zgodovinski spomeniki in so bili nekoč središče srbskega kulturnega življenja. Tako so popravljali samostan Djurdjevi Stubovi, ki je bil zgrajen v 12. stoletju. Bil je v razvalinah že pred vojno, zlasti je pa bila nevarnost med okupacijo, da popolnoma razpade. Poškodovane freske so prepeljali v Beograd, kjer so jih popravili. Nadalje so lani popravljali samostan v Gradcu, znameniti samostan v Žiči, ki je bil zgrajen v 15. stoletju in je med okupacijo zelo trpel. Letos bodo nadalje restavrirali freske v samostanu v Studenici. Prav tako bodo popravljali freske v samostanu v Mileševu. Med vojno je bila zelo poškodovana ena najpomembnejših starih trdnjav v Evropi — smeđevska trdnjava. Letos jo bodo popravili. Prav tako bodo letos uredili Dosi-tejev licej v Beogradu, ki ga bodo spremenili v muzej. Nadaljevali bodo izkopavanje bizantinskega mesta iz 5. stoletja — Caričingrad pri Lebanu.

Kulturno prosvetno življenje v Vojvodini. Lani je v Vojvodini delovalo več založniških podjetij, ki so izdale številne knjige ne le v srbohrvaščini, temveč tudi v jezikih narodnostnih manjšin. Tako so izdajali tudi rumunske, rusinske in slovaške publikacije. Zelo je bila delovna tudi Madžarska kult. zveza, ki bo letos nadaljevala z izdajami knjig in brošur v serijah. Med drugim bo letos izšlo okrog 10 knjig Madžarov, ki so naši državljani. V prvih treh letih petletke morajo v Vojvodini povsem odpraviti nepismenost. Letos se mora naučiti pisati in brati 20.375 nepismenih. Lani se je začelo pobiranje nepismenosti za to zimsko sezono septembra. Do konca novembra je obiskalo tečaje 11.000 nepismenih, pred novim letom pa 15.800.

Založniška delavnost v Albaniji. Lani je državno založniško podjetje Albanije izdalo 73 raznih originalnih del, ki so dosegla naklado 600.000 izvodov. Razen tega je izšlo 64 prevodov v 322.900 izvodih.

Sovjetske knjige posvečene Jugoslaviji. Letos bo izšlo v Sovjetski zvezi več knjig o zgodovini narodov Jugoslavije. Ta dela bodo posvečena Srbiji, Hrvaški in Makedoniji, pa tudi Bosni in Hercegovini. Tako bo izšlo delo »Zgodovina vstaje v Bosni in Hercegovini leta 1875«.

Program Akademije znanosti ZSSR za leto 1948. Dne 8. januarja je bilo plenarno zasedanje prezidija Akademije znanosti ZSSR. Akademik N. G. Brujevič je poročal o programu za letošnja znanstveno - raziskovalna dela. Med drugim bodo nadaljevali delo za

veliko zgodovinsko knjigo o ZSSR, dalje o zgodovini Velike oktobrske revolucije in posebno pozornost bodo posvetili vprašanjem marksistično-leninistične filozofije. Oddelek za literaturo in jezik bo končal delo, ki obravnava razvoj jezikoslovja. Končali bodo gramatiko sodobnega ruskega jezika in gramatike orientalskih jezikov. Nadaljevali bodo delo za ustvaritev temeljnih knjig o zgodovini ruske literature, kritike in folkloru.

V Rovinju se je pričel festival italijanskih zborov, za kar je dala iniciativo italijanska unija za letro in Reko. Sodelujejo zbori z Reke, iz Labina, Lovrana, Poreča, Vonjana in Rovinja; festival bo trajal do 25. t. m.

Komite za kinematografijo pri vladi LRS bo pričel izdajati svoj »Vestnik«, ki bo objavljal popularne članke s področja kinematografije ter bo hkrati služil kot vez med komitetom in posameznimi upravami bioskopov na področju LRS.

»Brazda«, nova revija Društva književnikov Bosne in Hercegovine bo v teh dneh pričela izhajati v Sarajevu. Urednik revije, ki bo izhajala vsak mesec, je leka Samokovića, predsednik Društva književnikov LR Bosne in Hercegovine.

V Beogradu so odprli prvo razstavo, na kateri razstavljajo študenti Akademije upodabljajočih umetnosti. Okoli 500 slik, skulptur, grafik in skic priča o delu mladih umetnikov. Teme so zajete predvsem iz narodno-osvobodilnega boja in borbe za obnovu.

Ze nekaj časa izdajajo posamezni delovni kolektivi v LRH tovarniške časopise, ki prikazujejo življenje in delo delavcev, izkušnje in uspehe novega načina dela posameznih vidnih udarnikov in racionalizatorjev, pa tudi nedostatke, ki jih je treba odstraniti. S pravilnim tretiranjem problemov, tovarniški časopisi, ki jih je do sedaj devet, uspešno vršijo vlogo, ki so si jo zadali. delujejo vzgojno in povečujejo aktivnost delavcev pri izvrševanju nalog petletnega plana.

Prezidij Akademije znanosti ZSSR je razdelil sovjetskimi znanstvenikom nagrade za najboljša raziskovanja v letu 1947. Nagrado, ki nosi ime znanega biokemika Alekseja Baha je dobil doktor bioloških ved David Mihlin. Nagradijo so tudi bili prof. Jevgenij Mičustin, prof. Merkurij Giljanov, prof. Aleksander Studicki, Ana Ginsburg ter prof. Nikolaj Čebosarov.

Prihod bolgarskih gledaliških delavcev v Jugoslavijo. Delegacija bolg. gled. delavcev bo v kratkem odpotovala v Jugoslavijo zaradi okrepitve kulturnih stikov med Bolgarijo in Jugoslavijo. Med njimi sta tudi glavni režiser sofijskega gledališča Danovski in književnik Buljaški.

POMEN ZNANOSTI V SOVJETSKI ZVEZI

Akademik Sergej I. Vavilov, predsednik Akademije znanosti ZSSR, ki je ob tridesetletnici Oktobrske revolucije napisal knjigo o razvoju in uspehih sovjetske znanosti, je naglasil, da sovjetska znanost ni zgolj del svetovne znanosti; sovjetska znanost je bistveno drugačnega značaja. Sicer je v zvezi z znanostjo v drugih državah, vendar je samonikla, ker je njen razvoj določen z novimi socialno-ekonomskimi pogoji; ker ima pred seboj nove smotre in ker je njena organizacija nova.

Kaj je glavna značilnost sovjetske znanosti?

Po besedah tovariša Stalina se sovjetska znanost »ne zapira pred ljudstvom, ampak je pripravljena služiti ljudstvu«. V stari Rusiji je bilo precej učenjakov, ki so bili iskreno demokratični ter so si prizadevali, da bi vložili svoje znanje v službo interesov ljudstva. To velja zlasti za Timirjazeva, Lomonosova in Sečenova, oda šele Oktobrska revolucija je postavila znanost v službo ljudstva. Druga pomembna značilnost sovjetske znanosti je, da je teorija najtesneje zvezana s prakso. To sicer ne pomeni, da ne rešuje vprašanih, ki nimajo neposrednega praktičnega pomena v sedanjosti. Prav tako je glavna značilnost sovjetske znanosti njena popolna jasnost glede filozofskega svetov-

nega nazora, ki je nujen temelj proučevanja. Akademik Vavilov ugotavlja, da se je znanost na vsem svetu vselej razvijala na podlagi neopredeljenih materialističnih nazorov, čeprav se znanstveniki pogosto tega niso niti zavedali. Le materialistični nazori so vselej vodili znanost naprej. Svetovni nazor sovjetske znanosti je pa dialektični in historični materializem s svojo vseobsegno širino, nomajno trdnostjo ter prepričanjem o objektivni stvarnosti sveta in hkrati s svojo nemehno rastjo.

Ce bi hoteli primerno oceniti pomen sovjetske znanosti ne le za Sovjetsko zvezo, temveč tudi za človeštvo, bi bilo treba dovolj podrobno opisati njen razvoj v zadnjih tridesetih letih, v kratkem članku je pa mogoče omeniti le nekaj splošnih podatkov.

Kako tesno je zvezan razvoj znanosti v Sovjetski zvezi z revolucijo, sprevidimo tudi iz tega, da je Lenin že leta 1918. izdal osnutek za znanstveno tehnična dela. Po tem osnutku se je Akademija znanosti lotila gospodarskih in tehničnih raziskovanj. V skladu s tem je začela nastajati nova oblika znanstvene organizacije. Ustanovljeni so bili pomembni znanstveni zavodi, kakor n. pr. Centralni aerohidrodinamični inštitut (CAGI) v Moskvi. Vsevezni elektrotehnični inštitut (VEN), Državni optični in-

stitut (GOI), fizikalno-tehnični inštitut, röntgenski inštitut, radijski inštitut itd. Akademija znanosti, ki je bila največja znanstvena ustanova izpred vojne, se je razširila glede na svojo predrevolucijsko delavnost in razpredenost za dvajsetkrat. Združila je nad 200 raziskovalnih zavodov, laboratorijev in postaj z 10.000 sodelavci.

Kako zelo se je razvila znanost v Sovjetski zvezi in razširila izobrazba, sprevidimo tudi iz tega, da imajo zdaj nad 10.000 doktorjev in profesorjev ter nad 23.000 znanstvenih kandidatov. Pred revolucijo je bilo v Rusiji komaj nekaj nad 1000 magistrstrov in doktorjev. Leta 1946. je ena sama Akademija znanosti izdala znanstvena dela v obsegu nad 8000 tiskovnih pol. Največjega pomena je tudi, da ima zdaj Sovjetska zveza strokovnjake za vse stroke.

Sovjetska znanost je dosegla pomembne uspehe na vseh znanstvenih področjih. To velja zlasti za fiziko, ki se je v zadnjih letih silno razvila. Zaslouelo je ime sovjetskega fizika D. B. Skobeljnikova, raziskovalca kozmičnih žarkov; ta učenjak je začel raziskovati kozmične žarke in razpadanje atomskih jeder po novi metodi. Z njo je prvi do kazal kozmične žarke takorekoč otipljivo. Metodi Skobeljnikovega so začeli znanstveniki uporabljati po vsem svetu in pripomogla je, da so učenjaki prišli do pomembnih nadaljnjih odkritij. Kako velikega pomena je odkritje moskovskih fizikov G. S. Landsberga in L. I.

Mandelštama »kombinirane razpršitve svetlobe« pred 19 leti, sprevidimo že iz tega, da je posledje izšlo v mnogih državah več tisoč znanstvenih del o tem optičnem pojavu. Zelo težko nalogo je rešil V. A. Fok, kako je treba izračunavati sestavo kompleksiranih atomov. Novi optični pojav je odkril P. A. Čerenkov pri osvetljevanju tekočin z radijskimi žarki gama ali beta. Pokazal je primer, kdaj imajo elektroni v notranosti snovi večje hitrost kakor svetloba. Fizika Petražak in Flerov sta odkrila pojav, kako razpada samo od sebe atomsko jedro urana. Sovjetski fiziki so izredno mnogo pripomogli, da se je silno razvila tehnika.

Največjega pomena za tehnični in vsestranski napredek so tudi uspehi znanstvenega dela sovjetskih kemikov v šolah S. V. Lebedeva, A. E. Favorskega in L. D. Zelinskega; s tem delom so bili polčeni tehnični in tehnološki temelji za pridobivanje cele vrste pomembnih organskih produktov in zlasti se je razvila proizvodnja sintetičnega kavčuka. Zelo se je razvila tudi geologija, ki se ukvarja samo z raziskovanjem petrolejskih ležišč. Vodji to L. M. Gubkin. Njeni uspehi se kažejo najbolje v em, da so odkrili celo vrsto novih ležišč nafte.

Posebno pozornost zaslužijo uspehi sovjetskih učenjakov tudi v drugih strokah. Veda je pripomogla ter omogočila, da so se razširile kmetijske panoge da-

leč na sever, kar je edinstveni uspeh v zgodovini. Prav tako je treba pripisovati dognanem sovjetskih biologov in agronomov, da se je zelo povečal do-

Kdor koli bo kdaj ocenjeval uspehe sovjetskih znanstvenikov, ne bo smel nikdar spregledati, da je treba prav visoki stopenji znanosti v Sovjetski zvezi pripisovati uspehe sovjetskega orožja med drugo svetovno vojno. Sovjetska zveza je rešila svet pred fašističnim barbarstvom. To bi pa ne bilo mogoče, če bi ne prispevala svojega deleža tudi znanost. Seveda pa sovjetska znanost nima pomena za človeštvo le zaradi tega. Sadovi njenih dognanj so last vsakega naprednega človeštva ter služijo splošnemu napredku; to pa pomeni, da sovjetska znanost ne kule orožje za vojno, ampak za trajni svetovni mir. Ne služijo zgolj napredku tehnike, temveč sploh človeku — da doseže ljudstvo čim višji življenjski standard in kar najvišjo kulturno raven.

Sovjetska znanost ima pred seboj jasne smotre. Zato ima tudi stalno določene programe, ki upoštevajo dane pogoje posameznih razdobij, vselej pa s perspektivo na bližino in daljino pridobitve. Tudi zdaj imajo sovjetski znanstveniki povsem določene naloge. Akademija znanosti ZSSR ima za vse stroke in razrede določen načrt. Naloge ji narekuje življenje samo, stvarnost socialistične države, ki se razvija v komunizem.

Borba grškega ljudstva za svobodo

DEMOKRATIČNA ARMADA OSVOBODILA 12 VASI V EPIRU

Atene, 27. jan. Kot poroča radijska postaja Svobodne Grčije so med operacijami, ki jih je vodila demokratična armada 17. januarja na področju Platana pri Nefaktiju, monarhofašisti imeli velike izgube. Čete demokratične armade so po težkih borbah razbile sovražne sile, zavzele mesteca Platano ter ga držale dva dni. Monarhofašisti so imeli 49 mrtvih. Čete demokratične armade so zaplenile znatne količine orožja in streliva.

Na področju Filates v Epiru čete demokratične armade še vedno preganjajo sovražnika in se zadržujejo v vasi. Preden so se monarhofašisti umaknili, so popolnoma uničili 2 vasi, prebivalstvo pa pregnali v Filates.

Na področju Vzhodne Makedonije je diverzantska skupina razveljavila most na poti Valto-Orestiad, ki je bil dolg 44 km. Težnja je uničiti železniško skupino, ki je uničila 46 m železniškega nasipa blizu Orestida.

Po najnovejših podatkih o borbah za mesto Arahov, ki so ga zavzele pred kratkim čete demokratične armade, so monarhofašisti uničili 10 vasi, streljanja in mučenja demokratov izdal ukaz, da se prične jemati talce v večjem obsegu. Na podlagi tega ukaza so enote demokratične armade rumelijskega štaba ulovile v drugi polovici januarja poslance liberalne stranke Kuopetalosa.

Poročilo Vrhovnega štaba

Atene, 27. jan. Radijska postaja svobodne Grčije prenaša v svoji oddaji poročilo vrhovnega štaba grške demokratične armade: Vrhovni štab grške demokratične armade je glede na nenehne monarhofašistične aretacije, streljanja in mučenja demokratov izdal ukaz, da se prične jemati talce v večjem obsegu. Na podlagi tega ukaza so enote demokratične armade rumelijskega štaba ulovile v drugi polovici januarja poslance liberalne stranke Kuopetalosa.

Demokratična armada ne bo slabo ravnala z ujetimi talci, temveč jih bo zamenjavala z demokrati, ki so v monarhofašističnih zaporih. Poslanec Kuopetalos bo spuščen na svobodo, če bo atenska vlada izpustila ministra in tajnika političnega komiteja narodne osvobodit-

ve (med nemško okupacijo) Gavrilidisa in Hadžibeja, poveljnika ELAS-a Sarafisa in generalnega upravnika Epira Lulisa, oziroma če jim izda potna dovoljenja, s katerimi bodo lahko odpotovali v eno glavnih mest Francije, Italije ali Češkoslovaške.

Demokratična armada se bo poslužila vseh sredstev, da bi ohranila življenja demokratov in rešila Grčijo.

Ameriški gospodarski svetovalec zahteval odstop finančnega ministra, če se ne bo pokoril njegovim ukazom

London, 27. jan. Atenski tisk poroča o incidentu med ekonomskim svetovalcem ameriške misije Clayom in atenskim

finančnim ministrom Helmisom. »Elefteri Elada« piše, da je bilo v grški Narodni banki posvetovanje o ekonomskih vprašanjih. Na tem posvetovanju je Clay izjavil, da je razdelitev raznih izdelkov slabo izvedena, minister Helmis se je poskušal zoperstavljati stališču svetovalca Claya. Clay pa je pobesnel ter začel točiti s pestmi po mizi, tako da so se črniniki in papirji razleteli na vse strani. Pobesneli Clay je kričal, da ne bo več prenašal takega stanja, če pa se minister ne bo pokoril njegovim zahtevam in ne bo »pravni tako kot je potreben«, tedaj naj izstopi iz vlade. Clay je nato zapustil dvorano. Seja je bila prekinjena. Vendar pa kljub tej žalitvi ameriškega »gospodarskega svetovalca« Helmis ni podal ostavke.

VSA POSOJILA GRČIJI SO BILA UPORABLJENA ZA VOJSKO

Agleški novinar o stanju v Grčiji

London, 27. januarja (Tanjug). Časopis »New Statesman and Nation« objavlja poročila Mauricea Pearlmana iz Grčije, v katerem pobija trditve, da temelji moč demokratične armade na zunanji pomoči.

Ni neizpodbitnih dokazov, piše Pearlman, da dobivajo partizani orožje in pomoč iz inozemstva. To so mi rekli v Atenah ljudje, ki morajo to vedeti.

Zvedel sem od visokih ameriških oseb, da ni videla niti ena nepristranska priča niti enega partizana, ki je prišel iz inozemstva. Niti sledu ni o kakih mednarodnih brigadah. Vojni opazovalci v Atenah so prepričani, da uporabljajo partizani večinoma orožje, ki so ga zaplenili monarhofašistični vojski. Najtežje orožje, ki so ga uporabljali partizani v boju pri Konici, so topovi 4 palcev, kakršne je poslala Velika Britanija grški vojski, čeprav so govorili, da je ravno partizanski topništvo dokaz, da dobivajo partizani pomoč iz inozemstva.

Glede stanja v Grčiji je Pearlman med drugim rekel, da kaže Grčija manj znakov obnove kakor katera koli država Evrope in Balkana. V tej deželi ni videti niti sledov 400 milijonov dolarjev, ki jih je dala UNRRA. Od 528 milijonov dolarjev, ki jih je dala Britanija, je šel največji del za vojsko. Tudi sedaj je pretežni del 300 milijonov ameriških dolarjev določen za vojsko.

V Grčiji je lakota. Hrane popolnoma primanjkuje, racioniranja pa sploh ni. Najdete sicer lahko vse: kruh, riž, meso, najdragocenejše obleke, ure in nakit v razkošnih trgovinah Aten, toda preprosto ljudstvo si ne more kupiti niti kruha. Bogati so vedno bogatejši, siromašni pa vsak dan večje sirote. Pravijo, da je general Leavesy kot glavna osebnost ameriške misije v Grčiji po svojem povratku iz Washingtona izjavil, da bodo »uporniki« uničeni spomlad ali pa zgodaj poleti. Toda za tega generala bi bilo dobro, če bi prebral podobne izjave, ki jih je dajal lani grški generalni štab.

GOVOR GENERALNEGA SEKRETARJA KP VEL. BRITANIJE HARRYJA POLLITTA

Bevin mora iti!

»Če tega ne bomo razumeli, bomo padli v vedno hujsko gospodarsko krizo in se bomo vedno bolj bližali novi vojni«

London 27. jan. (Tanjug). Generalni sekretar KP Velike Britanije Harry Pollitt je imel v Kilmarnochu govor, v katerem se je dotaknil zunanje-politične debate v Spodnjem domu. Najnovejša debate o zunanji politiki v parlamentu, je dejal Pollitt ne moremo popolnoma razumeti, pa tudi ne videti njenih posledic, če je ne pretresamo v zvezi s težkimi dejstvi britanskega gospodarskega položaja.

Naša zlata rezervna se vedno bolj izčrpa, naša odvisnost od ZDA, je vedno večja, armada brezposelnih narašča, vzporedno z njo pa primanjkuje ljudi v glavnih industrijah — rudarstvu, kmetijstvu, zlasti pa v tekstilni industriji. Življenjski stroški naglo naraščajo in bodo še naraščali, medtem ko se realne meze delavcev stalno nižajo, dobički kapitalistov pa naraščajo.

V prihodnjih mesecih bo prišlo do novega zmanjšanja in omejitve. V ZDA se že pojavljajo znamenja gospodarske krize, ki bo nujno prišla in bo imela resne posledice za Britance, hujske kakor za katerikoli drugi narod na svetu.

Razpravo o »Marshallovem načrtu« namenoma zavlačujejo, da bi se povečala odvisnost nekaterih evropskih držav od ZDA, zlasti Britanije. Ta razprava razgalja namene »Marshallovega načrta« — ustvaritev novih vojaških oporišč glede na vojne priprave, poslabšanje gospodarskih stikov Britanije z dominijoni. Temu nasproti je treba postaviti napredek, ki ga ni mogoče zanikati v Sovjetski zvezi in novih demokracijah pri izvajanju njihovih gospodarskih načrtov, kakor tudi vedno večje uspehe demokratičnih armad na Kitajskem in v Grčiji, kljub vsej pomoči ZDA in Velike Britanije reaktivnim vladam in državam.

Odgovor laburistične vlade na ta položaj je Crippsova politika varanja in Bevinova vojna politika. Teren za Bevinovo izjavo so pazljivo pripravili z nedavnimi govori Attlejeja in Morrisona, s poskusi Morgana Phillipisa, da bi razcepil sindikate kar ni bilo storjeno po navodilih Izvršilnega odbora laburistične stranke, ampak po naročilu vlade same in z izdelavo takojšnjega »Protokola M«. Kljub temu, kar je Mac Neal dejal v parlamentu o tem »protokolu«, pa on kot nov karierist v laburistični stranki ne ve, da laburistična stranka že 24 let govori, da je bilo Zinovljevo pismo potvorba.

Zunanji minister je pripeljal logiko vseh nedavnih govorov ministrov laburistične stranke o zunanji politiki do nje neizbežnega zaključka s svojo izjavo v parlamentu. To je politika, ki lahko privede, ako ljudstvo tega ne bo preprečilo, do tretje svetovne vojne, vendar ne do vojne proti fašističnemu ali imperialističnemu sovražniku, ampak do vojne proti tistim narodom, katere načrtno gospodarstvo vodi v socializem.

V času, ko koraka Britanija očitno proti vedno težjim gospodarskim težavam, je bilo mogoče pričakovati, da bo skušal zunanji minister prikazati ljudstvu perspektivo uspešne rešitve te krize, kar naj bi bil rezultat zunanje politike utrjevanja prostovoljnega mednarodnega sodelovanja med vsemi narodi, ne pa še večje poostre položaja v katerem je po zaslugi angloameriške politike svet že tako jasno razcepljen v dva tabora.

Kakor ne more noben član laburistične gibanja sedaj prečtiti Bevinovega govora na konferenci laburistične stranke v decembru 1944, s katerim je branil Churchillovo vmešavanje v grške zadeve brez občutka sramu, tako se bodo čez nekaj mesecev laburistične množice čudile, kako je mogel »laburistični« zunanji minister dati sedaj tako izjavo. Nadalje je treba vse tisto, kar je Bevin dejal opazovati v zvezi z njegovimi prejšnjimi resnimi neuspehi v zunanji politiki.

Bevin je leta 1945. o Palestini izjavil: »Za rešitev tega problema postavljam na kocko svojo politično bodočnost«. Poglejte danes Palestino in poraz, ki ga je

doživela Bevinova politika na nedavni generalni skupščini ZN. Poglejte položaj v Grčiji, ki je veljala doslej britansko ljudstvo 113 milijonov funtov šterlingov in je njegova vlada pred kratkim odklonila potni list nekemu grškemu socialistu, ki se je hotel udeležiti konference v Anversu, ki jo je organizirala britanska laburistična stranka. Poglejte na odklonitev Bevinove najnovejše pogodbe z Irakom.

Z nobenim argumentom ni Bevin podprl svoje zamisli o »zapadnem bloku«, ki ga ne bi konzervativna stranka in milijonarji Wall Streeta že uporabili po porazu druge laburistične vlade leta 1931. pri svojih naporih, da bi ustanovili zapadni in daljnovzhodni blok proti komunizmu. Ta politika je privedla do vojne leta 1939. in ravno tisti narodi, ki hočejo sedaj ustvariti tak blok, so prvi čutili strašne posledice take politike l. 1939.

Desničarski voditelji laburistične stranke sovražijo komunizem bolj, kakor so kdaj koli sovražili imperializem, vendar se morajo laburistične množice spomniti, da niso thoryjevi nikoli podpirali politike laburistične stranke, razen če je bila ta politika v škodo svobode, medz in življenjskega standarda delovnega ljudstva, ali pa, če je branila zasebno lastnino in kapitalistični sistem.

Važno je poudariti, da bodo osvobodila gibanja na svetu razumela pomen Bevinovega sklicevanja na Afriko. Afrika mora zavzeti isti položaj v britanskem imperializmu, ki ga je nekoč imela Indija. Ni slučajno, da smatrajo vsi — Churchill, Mosley in De Cooksaj (zloglasna imperialna politična skupina) — izkoriščanje afriške celine kot glavno nado za ohranitev strukture britanskega imperializma. Vendar bi bilo dobro, če ne bi pozabili, da zahteva Marshall oporišča v Libiji in odškodnino za jaja v prahu, da misli na Afriko kot pomoč za rešitev nekaterih gospodarskih problemov ZDA.

Druga laburistična vlada je padla leta 1931. zaradi neposrednega ameriškega vmešavanja v britanske notranje zadeve, ko je Wall Street obljubil finančno pomoč pod pogojem, da se pomoč za brezposelne zniža za 10%. Pravi smisel tega sporazuma je bil v tem, da je omogočil razvoj številnih dogodkov, ki so dosegli vrhunec v vojni 1939.

Prepričani smo, da ne bo britanski delavski razred, ki je ustvil vojno proti Rusiji leta 1920., nikoli sodeloval v novih vojnih pripravah proti Sovjetski zvezi in novim vojnim demokracijam.

Najbolj odvraten del Bevinovega govora je tisto, ko je o nedavnih stvarkih v Franciji dejal, da je šlo za »politične« stvarki. Bevin se je odlikoval kot sindikalni voditelj, zato ker je nekoč predložil anketnemu sodišču, ki je razpravljalo o mezdah britanskih obalnih delavcev, krožnik z ribami in krompirjem, da bi dokazal nizek življenjski standard britanskih delavcev. Zato so ga smatrali kot zastopnika njihovih pravic. Dobro bi bilo, če bi se spomnili, da bi se delo v vseh pristaniščih v Britaniji ustavilo, če bi morali britanski delavci danes živeti tako, kakor žive francoski obalni delavci. Toda tudi za britanske delavce bi bilo dobro, če bi se spomnili, da bo Bevinova politika nujno pripeljala do resnega zmanjšanja današnjega življenjskega standarda ako Bevin ne bo zamenjan.

Ceprav je znani zastopnik obalnih delavcev sedaj mlajši svetovalec Georga Marshalla, pravega predstavnika ameriškega imperializma, ne dvomim, da bo porota, ki jo predstavljajo britanski delavci, izrekla sodbo: Kriv je, ker propa-gira novo vojno.

Sedaj smo v položaju, ko je glavna stvar laburističnega gibanja zahteva: Bevin mora iti! Če tega ne bomo razumeli, bomo padli v vedno hujsko gospodarsko krizo in se bomo vedno bolj bližali novi vojni. Če se kak laburist dvomi o tem, potem naj se vpraša, kaj bi storil, če bi dal Churchill tako vojno hujskaško izjavo v parlamentu, ne pa Bevin.

Osvobodilna borba italijanskega ljudstva

Protesti italijanskega ljudstva proti vedno večjemu številu ameriških vojnih ladij v Tarantu

Rim, 27. januarja. (Tass): Novi italijanski dnevnik, ki je začel izhajati v Rimu »Il Paesce« piše, da se je v italijanskem pristanišču Tarantu izkrcalo z ameriških ladij 300 vojakov ameriške pomorske pehote. V luki je sedaj zasidrana letalonosilka »Midway«, kakor tudi križarka »Elison« v spremstvu rušilcev.

Po pisanju časopisov bo ob koncu

Intrige ameriških imperialistov na Japonskem

AMERIČANI BI RADI USTVARILI NA JAPONSKEM BAZO ZA NAPAD NA DEMOKRATIČNE VZHODNE NARODE

Severni Sensi, 27. jan. (Tanjug). V svojem zunanje-političnem komentarju omenja agencija Nova Kitajska intrige generala Mac Arthurja, vrhovnega poveljnika na Japonskem, ki bi hotel čim dlje zavleči ameriško okupacijo Japonske.

Mac Arthur namenoma ustvarja zmedo in izziva krizo na Japonskem, da bi na ta način dokazal, da je bivanje ameriških vojakov na Japonskem potrebno.

Da bi praktično rešili problem razseljenih Nemcev, je sovjetski predstavnik predlagal, naj bi komite za koordinacijo proučil težave, ki nastajajo v zvezi s preseljevanjem Nemcev, in druge ukrepe. Tudi to vprašanje je bilo odstavljeno z dnevnega reda.

riških čet na Japonskem nujno potrebno. Mac Arthurjev štab je pred nekaj časa objavil, da je na Japonskem tako imenovana tajna vlada.

Da bi pomagal Mac Arthurju in njegovim intrigam, je predsednik japonske vlade Katojama po svojih predstavnikih objavljal, da so »bivši oficirji Japonske suhozemske vojske in morarice« organizirali to tajno vlado in da izzivajo nered. Zato morajo ostaniti ameriške čete tudi po podpisu mirovne pogodbe.

Namen teh intrig ameriških in japonskih imperialistov je jasen. Japonski imperialisti zahtevajo podporo ameriških, ameriški pa skušajo zavlačevati okupacijo Japonske, da bi imeli na Japonskem bazo za napad na demokratične vzhodne narode, pravi agencija Nova Kitajska.

Ukrajnska SSR je svečano proslavila svojo 30letnico

Kijev, 27. januarja (Tass):

Ukrajnska sovjetska socialistična republika je z veličastnimi prireditvami praznovala 30letnico svoje ustanovitve. V Kijev so prispela delegacija iz bratskih zveznih republik, iz prestolnice Sovjetske zveze, Moskve in iz Leningrada. Mesto je bilo slovesno okrašeno z zastavami in lepaki.

Ob 11. uri dopoldne so stopili na tribuno Molotov, Kruščev, Korolenko, Grečuk, Meljnikov, Kornejčuk, Manuilski, Litvin, Vlasov, Černušov, Serdjuk in drugi.

Slovesnosti je otvorila vojaška parada, za katero se je zilo ljudstvo ukrajnskega glavnega mesta. Več kot 300.000 oseb se je udeležilo slavnostne manifestacije.

V okviru proslave so bili prirejeni slovesni koncerti in predstave v vseh gledališčih, domovih kulture in klubih v mestu. Nastopili so najboljši umetniki. Pozno v noč so se razlegali iz zvočnikov, postavljenih po ulicah, zvočni koncertne glasbe, ki so jo prenašali iz opere, kjer je bilo slavnostno zasedanje Vrhovnega sovjeta Ukrajnske republike, ulice je razsvetljevalo na tisoče luči, ki so spreminjale noč v dan.

Novi prosvetni minister Ruske SSR

Moskva, 27. januarja (Tass). Prezidij Vrhovnega sovjeta RSFSR je razrešil dolžnosti prosvetnega ministra RSFSR Kalašnikova ter na njegovo mesto imenoval Aleksandra Voznesenskega.

Nesoglasja med francosko in britansko vlado zaradi razvrednotenja franka

Pariz, 27. januarja. (Reuter). Včeraj je bilo izdano skupno anglo-francosko poročilo, ki govori o nesoglasjih med Francijo in Veliko Britanijo v zvezi s sklepom francoske vlade, da bo spremeni-la tečaj franka in o svobodnem trgovanju z zlatom, vendar pa izjavljajo, da se bo takoj začelo »tesno sodelovanje«, da bi se omili posledice, ki bi mogle vplivati na trgovske stike med področjem funta in franka. V poročilu je rečeno, da med razgovori britanskega finančnega ministra in francoskih predstavnikov v Parizu, ni bilo mogoče doseči soglasja med francoskim in britanskim stališčem in da je francoska vlada obvestila mednarodni monetarni fond v Washingtonu o svojem sklepu.

Po poročilih AFP je izdal mednarodni monetarni fond poročilo, v katerem sploh ne odobrava sklepa francoske vlade o novem tečaju franka. Predstavniki tega fonda so sporočili, da se bodo borili za spremembo francoskih sklepov.

Najnovejši denacifikacijski skandal v Avstriji

Salzburg, 27. januarja (Tanjug). — Najnovejši skandal, ki so ga odkrili v Salzburgu, najboljše dokazuje, kako dejansko v Avstriji izvajajo denacifikacijo. Po ostavki pokrajinskega glavarja Salzburga Hochleitnerja, ki je bil vmešan v skandal, ko so nemške vojnemu zločincu Bonenbergu dali avstrijsko državljanstvo, je na njegovo mesto stopil član narodne stranke Röhr.

Prva stvar, ki jo je Röhrl ukrenil na novem položaju, je bila, da je ponovno sprejel v službo svojega tasta Hoča, ki je še vedno obtožen, da je med vojno ovajal gestapu antifašiste, posebno pa še avstrijske židovske državljane. Notranji minister Scholmer je na to namestitve pristal, čeprav je vsem znano, da je mnogo Hochovih žrtev pomrlo v nacističnih taboriščih.

Napad na bolgarsko karaulo

Sofija, 27. januarja (Tass). Bolgarska telegrafska agencija poroča, da je ob-streljevala obmejno karaulo št. 6 blizu vasi Libahovo-skupina 20 do 30 oseb, ki se je zadrževala v bližini grške postojanke, nameščene nasproti bolgarske.

je odklonil te poskuse in izjavil, da je zadrževanje nemških vojnih ujetnikov v Franciji, Belgiji in drugih državah kot »civilnih delavcev« v nasprotju s sklepi, sprejetimi na zasedanju Sveta ministrov v Moskvi. Sovjetski predstavnik je tudi izjavil, da bo Sovjetska zveza izvršila sklepe Sveta zunanjih ministrov o repatriaciji nemških vojnih ujetnikov do 31. decembra t. l.

Na Clayev predlog pa so načrt za repatriacijo nemških vojnih ujetnikov odstavili z dnevnega reda.

V zvezi s prenaseljenostjo britanske cone je Robertson predlagal, da bi svet ustanovil komisijo, sestavljeno iz Nemcev, ki bi znova razvzrtila Nemce po conah. Robertson je napadel v svoji izjavi odločitve potsdamske konference, ki se tičejo preseljevanja Nemcev iz Poljske, Madžarske in Češkoslovaške in ob odobravanju Claya izjavil, da bo posvetila nemška komisija temu problemu posebno pozornost, ker bomo v nasprotnem primeru odgovorni pred zgodovino.

Sovjetski predstavnik je izjavil, da bi bila ustanovitev nemške komisije brez stvarnih pooblastil praktično brez pomena.

Ta predlog pomeni poskus Angležev, da bi prevzeli odgovornost za naseljevanje preseljenih Nemcev na nemško komisijo.

Britanski predstavniki pa so zamolčali dejstva, da je v britanski coni, ki je po njihovih besedah prenaseljena, zelo mnogo razseljenih oseb, med njimi tudi sovjetskih državljanov, ki jih zadržujejo tam protizakonito. Tam so ostale tudi vojaške formacije ustašev, četnikov in drugih. Prav tako niso omenili dejstva, da bi se življenjski pogoji razseljenih oseb izboljšali, če

SEJA ZAVEZNIŠKEGA KONTROLNEGA SVETA V BERLINU

Predstavniki ZDA, Britanije in Francije zavlačujejo sklepe moskovske konference o demilitarizaciji Nemčije

Sovjetska zveza bo do konca leta poslala domov vse nemške vojne ujetnike

Berlin, 27. jan. (Tass) Kakor je bilo že sporočeno, je imel zavezniški kontrolni svet 20. januarja po skoraj enomesečnem zastoju dela ponovni sestanek. Na dnevnem redu je bilo poročilo generala Claya o frankfurtski konferenci.

Na sestanku se je razvila živahna razprava o pristojnosti komisije predstavnikov štirih sil glede napredovanja demilitarizacije Nemčije. Robertson, Clay in König so zahtevali, da se takoj ustanovi komisija štirih sil, ki bi imela pravico potovati po vseh conah. Tako bi lahko vsak član komisije »pregledoval« vse, kar bi se mu zdelo potrebno, in sicer z izgovorom, da »kontrolira demilitarizacijo«. V tem predlogu so se jasno pokazala »načala inspekcije«, ki jih vsebuje načrt sporazuma štirih sil o demilitarizaciji Nemčije, ki ga je predlagal Byrnes.

Sovjetski predstavnik je zahteval izpolnitev sklepov moskovske zasedanja Sveta zunanjih ministrov, ki se tičejo demilitarizacije, izdelavo načrta za likvidacijo nemškega vojnega potenciala ter naknadno ustanovitev komisije štirih sil, ki bi izvedla ta načrt v vseh conah. Na Clayev predlog pa je bilo vprašanje ustanovitve komisije odstavljeno z dnevnega reda. Sklenjeno je bilo, da bodo na prihodnjem zasedanju Kontrolnega sveta proučevali praktične predloge sovjetske vojaške uprave v zvezi s sklepi, sprejetimi na zasedanju Sveta zunanjih ministrov v Moskvi.

Nato so postavili na dnevni red načrt za repatriacijo nemških vojnih ujetnikov. Clay, Robertson in König so poskušali zaviti ta problem tako, da so predložili mesečne načrte za repatriacijo vojnih ujetnikov, čeprav Svet zunanjih ministrov takih načrtov ni predvideval. Sovjetski predstavnik

Napad na sedež KP v Messini

Rim, 27. jan. (Associated Press). V nedeljo je bila vržena bomba na sedež Komunistične partije Italije v Messini, baš med neko prireditvijo. Zaradi eksplozije se je porušil zid. Človeških žrtev je precej.

Poročila iz naših krajev

Špekulantski gostilničar Knez pred sodiščem

Trbovlje, 27. jan. Organi ljudske oblasti so v zadnjem času odkrili in razkrinkali gostilničarja iz Sv. Jurija pod Kumom Kneza Jožeta in njegovega natakarja Dolinška Franca. Knez Jožef se v vsej drugi polovici leta 1947 ni držal prodajnih cen vina določenih od Urada za cene in je cene vinu zvišal. Nadalje ni prijavljal količin alkohola in plačeval davčine. Zaradi navedenega špekulantskega ravnanja sta se morala Knez Jožef in Dolinšek Franc v soboto zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Trbovljah. Špekulanta sta prejela zaslužen kazni, in sicer: Knez Jožef tri leta odvzema prostosti s prisilnim delom, izgubo političnih pravic za dobo dveh let in zaplenbo celotnega premoženja. Dolinšek Franc je bil obsojen na eno leto in pol odvzema prostosti s prisilnim delom.

Kumom, naj proti nagradi naknadno sprejme prijavo za 3651 vina, katero je bilo že potočeno. Nagovarjal je tudi komandirja narodne milice in mu obljubljal nagrado 2000 din, ako kazensko prijavo zoper njega in Kneza Josipa umakne. Zaradi navedenega špekulantskega ravnanja sta se morala Knez Jožef in Dolinšek Franc v soboto zagovarjati pred okrajnim sodiščem v Trbovljah. Špekulanta sta prejela zaslužen kazni, in sicer: Knez Jožef tri leta odvzema prostosti s prisilnim delom, izgubo političnih pravic za dobo dveh let in zaplenbo celotnega premoženja. Dolinšek Franc je bil obsojen na eno leto in pol odvzema prostosti s prisilnim delom.

Jeseničani pomagajo poštarjem pri tekmovanju

Sindikati zveze poštne službenice podružnice Jesenice je mesniško prebivalstvo povabil, naj v mesniško tekmovanju pomaga za boljše in hitrejšo dostavo navadnih poštinih pošilk. Jeseničani so razumeli pomen tega tekmovanja. Stanovaleci v večjih zgradbah že nameščajo poštne nabiralnike v prtiličjih. Vizitke na vratih stanovanj se množijo. Težkoča je nastala samo v tem, kje dobiti ključavnice za nabiralnike. Spretni Jeseničani pa bodo tudi to nalogo ugodno rešili. Ostali, ki se še niso odločili, naj sledijo večini. Koristili bodo ne samo sebi, temveč tudi poštne službenice, ki jim bodo olajšani napori pri dostavljanju pošte v višja nadstropja.

Dobro bi tudi bilo, da bi gradbena podjetja pri gradnji stanovanjskih blokov računala na to in v vratih izdelovala izdobjine za oddajanje pošte in časopisov. K. A.

Gasilska četa že leto dni čaka na »Gasilski vestnik«

Jesenice, 27. jan. Odbor prostovoljne gasilske čete na Jesenicah nam je poslal naslednji dopis: »Prostovoljna gasilska četa na Jesenicah je leta 1946. naročila 30 izvodov lista »Gasilski vestnik«. Ker dobro vemo, da bi naš strokovni list mnogo koristil mladim gasilskim kadrom, smo težko pričakovali prve številke. Tudi je bilo takrat v okraju tekmovanje, katera gasilska četa bo imela več naročnikov gasilskega strokovnega lista. Toda, medtem ko so nekatere čete že prejemale naročeni list, gasilska četa na Jesenicah še do danes ni prejela nobenega izvoda, in to kljub trikatni intervenciji okrajnega referenta za gasilstvo. Zanima nas, kje zadržujejo naše naročilo.«

Skrb ljudske oblasti za nove knjižnice

Ljutomer, 27. jan. V Ljutomerskem okraju je delovalo do oktobra preteklega leta 31 knjižnic s skupno 4838 knjigami. Okrajni prosvetni svet je sklenil ustanoviti še več novih knjižnic, predvsem v krajih, ki so od že delujočih knjižnic najbolj oddaljeni. Med prvimi sta bili ustanovljeni knjižnici v Sejanjih in Radoslavcih. Obe knjižnici sta dobili za začetek od okrajnega prosvetnega sveta vsaka po 35 knjig, pozneje pa vsaka še po 38 knjig. Kako nujno je, da odpremo še več novih knjižnic, kaže primer iz Radoslavcev, kjer je večina ljudi že v šestih tednih prebrala vse knjige, ki jih je knjižnica imela.

Zeljo, da bi tudi v njihovih krajih ustanovili knjižnice so prav tako izrazili prebivalci v vaseh Libanji, Godemarcih, Bolehmedcih in Trnovcih. Mladina v Libanji je sama pripravila prostor za knjižnico, mladinec Novak Franc pa je na lastno pobudo daroval knjižnici svojih 100 knjig. Okrajni prosvetni svet je v dveh mesecih nakupil za knjižnice v okraju za 33.000 dinarjev knjig. Z nakupom novih knjig je naraslo tudi število njihovih bralcev. Lani oktobra je bilo vseh bralcev le 558, sedaj pa jih je že 1776. Število knjig se je od oktobra do sedaj dvignilo od 4838 na 5500. C. D.

Od Ljubljane do Medurečja

(Spomini na januar 1941. leta)

Sedem let je že tega... Ze prve dni po novem letu je vojaška oblast razposiljala pozivnice, ki so se vselem naslovljenecem zdele precej sumljive. Prejeli so jih le taki, ki so bili znani po svojem levčarstvu ali pa po simpatijah za komunizem. Ni bilo težko uganiti, da je šlo pri tem za prikriti vpoklic naprednih elementov, ki se jih je hotel Cvetković-Mackov režim znebiti že na kakšen koli način. Na pozivnicah je bilo sicer zapisano »Delovni bataljon v Uzički Požeji«, kar pa se je v resnici bralo: »Internacija napredno in demokratično mislečih.«

Ze v prvih popoldanskih urah dne 23. januarja 1941. se je pred ljubljanskim kolodvorom zbrala ogromna množica, ki si je s svojo navzočnostjo dala duška proti petokolonaskemu nasilju takratne vlade in tako manifestirala za svobodo, demokracijo in izražala simpatije za miroljubno politiko Sovjetske zveze. Policija je sicer razganjala demonstrante, toda brez uspeha. Na peron je pripuščala le svoje »vpoklicancev«, pa se je kljub vsem njenim prizadevanjem nabralo mnogo ljudi.

Ob trizetrt na dve je krenil vlak s postaje. Zagrmeli so urnebesni klci: Zivel Stalin! Zivela Sovjetska zveza! Zivela Rdeča armada! — Med prepevanjem »Internacionale« je vlak zapuščal Ljubljano. Skoro na vseh postajah so se zbirali delavci in pozdravljali svoje tovariše in

Tkalnica in predilnica v Trziču ima novo obratno menzo

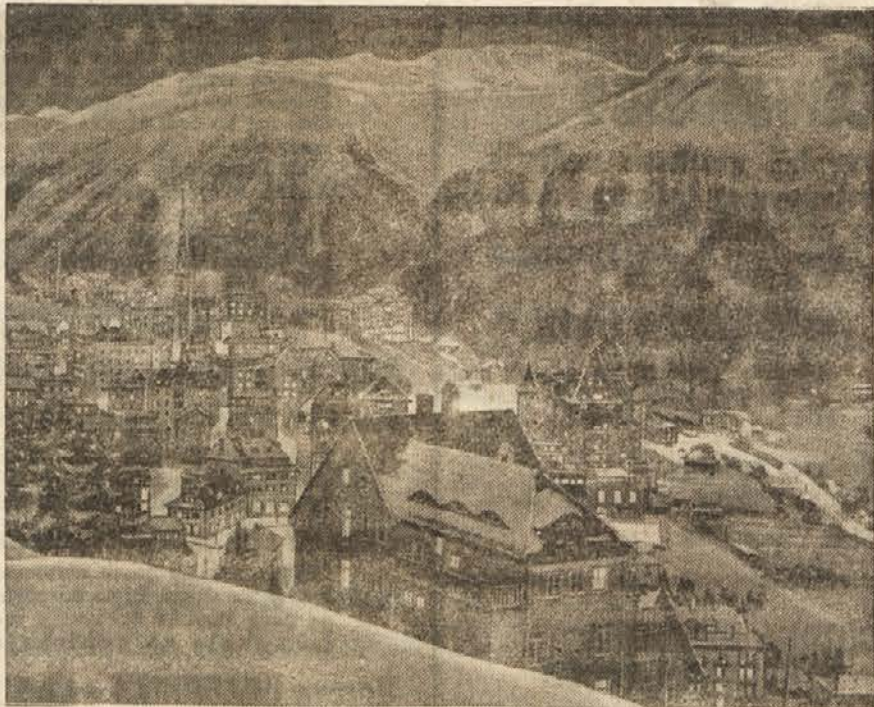
Trzič, 27. jan. Delovni kolektiv predilnice in tkalnice v Trziču je letos 1. januarja dobil svojo lastno menzo, v kateri lahko istočasno obeduje 150 abonentov. Kuhinja je velika in svetla in ima vsak trenutek na razpolago dovolj tople vode za pomivanje posode. Ustanovitev nove menze ni samo velikega pomena za delavstvo, ampak so dobili v njej hrano tudi otroci vdov, ki so zaposlene v podjetju. P. A.

Delo kulturno-prosvetne ekipe hrastniške tovarniške mladine

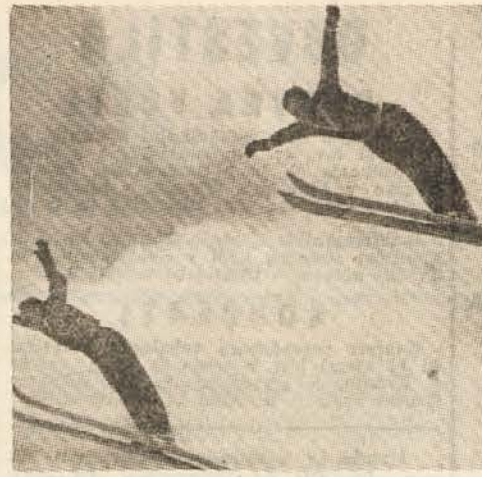
Hrastnik, 27. jan. Mladinski aktiv naše kemične tovarne, ki je napovedal vsem industrijskim aktivom LMS tekmovanje v delu za gradnjo zadržnih domov, se zelo udeležuje tudi v kulturno-prosvetnem delu. Sestavil je lastno kulturno-prosvetno ekipo, ki se sestoji iz dramske družine, in folklorne skupine; ima tudi svojo kino aparaturo in potujočo knjižnico. S to ekipo je tovarniški mladinski aktiv začel pripravljati po raznih krajih trboveljskega okraja kulturno-prosvetne prireditve. Prva taka prireditev je bila v vasi Kal, nato pa so ti sledile podobne prireditve tudi v Marnem in Turjah.

Po predstavah so bili povsod množični sestanki, na katerih so vaščani sprejemali sklepe, kako se bodo lotili gradnje zadržnih domov. B. F.

DOPIŠUJTE V »LJUDSKO PRAVICO«!

St. Moritz središče V. zimskih olimpijskih iger

St. Moritz, 27. januarja

Dne 30. januarja ob 10. uri bodo fanfare naznanile začetek V. zimskih olimpijskih iger v St. Moritzu S tem dnem se bodo začela tekmovanja med ekipami 31 držav v smučarskih tekih, skokih, smuku in slalomu ter v kombinacijah; nato v hokeju na ledu, hitrostnem in umetnem drsanju, nekatere države pa bodo tekmovale v bobu in skeletonu; to je v sankanju po zaledeneli v sneg vkopani progi navzdol v sedečem in ležečem položaju.

Otvoritvi V. olimpijskih iger, ki bo na hokejskem stadionu, bo prisostvovalo najmanj 10.000 prijavljenih gledalcev; prenos svečanosti po radiu 208 evropskih in 610 prekomorskih postaj pa bo poslušalo na milijone ljudi. Po topovskem strelu bo razvijte zastave in defile vseh ekip, takoj nato pa bosta nastopili dve hokejski moštvi.

V St. Moritzu so te dni zbrani športniki iz vseh delov sveta. Najbližje pot do St. Moritza — 90 km — so imeli Avstrijci, najdalje pa oni iz Koreje in južnoameriške države Čila. Potovali so dvakrat toliko časa, kolikor trajajo olimpijske igre. Kljub temu, da v St. Moritzu razpolagajo s številnimi hoteli in prenočišči, se je moral marsikdo, ki se je pozno odločil za obisk, zadovoljiti s skromnim prenočiščem.

Poleg tekmovalcev, s katerimi so po številu najmočnejše zastopane Švica s 112, ZDA 93, Anglija 75, Švedska 65, Norveška 59, Francija 71, Italija 68, Avetrija 67, Češkoslovaška 58, Finska 41, Kanada 37, Madžarska 36 itd., je tu še veliko število oficijelnih predstavnikov raznih držav, članov mednarodnega olimpijskega komiteja, ki bo začel zasedanje dne 29. januarja. Veliko je število informativnega osebja, in sicer po številu 280 novinarjev, 100 radijskih napovedovalcev, 70 fotoreporterjev, 50 filmskih operaterjev in tehnično osebje. Dva hotela sta opremljena z najmodernejšimi aparati za

TRI DNI PRED ZIMSKIMI OLIMPIJSKIMI IGRAMI V ST. MORITZU

zvezo s svojimi agencijami in radio-postajami. Navečji prostori za novinarje, radio-napovedovalce, telefoniste, radio-telegrafiste in foto ateljeji so v »Presse-Hotelu«. S startom in ciljem tekmovalnih prog in hokey stadiona so napeljanje telefonske linije direktno k centrali novinarske hiše.

Tik pred olimpijskimi igrami se še vedno ne ve, na kakšen način se bo odgral hokejski turnir. Če se ga Francija ne bo udeležila, bo najbrž devet držav tekmovalo v grupah (Anglija, Italija, Kanada, Avstrija, Poljska, Švedska, Švica, Češkoslovaška in ZDA). Prav tako še ni definitivno določena udeležba ameriške reprezentance, kajti ZD Amerike bi rade na vsak način nastopile s boljšimi profesionalnimi igralci, katerim je mednarodni olimpijski komite zabranil udeležbo.

Poslaništvo Sovjetske zveze v Bernu je sedaj uradno javilo udeležbo 11 članov sovjetske delegacije zimskošportnih učiteljev, ki bodo prisostvovali olimpijskim igram v St. Moritzu kot gledalci. Prav tako se še ne ve za udeležbo Avstralije, katere edini tekmovalci si je na smučarskem treningu zlomil nogo. Olimpijski komite bo mogoče dovolil, da bo v nadomestilo nastopala avstralska umetna in hitrostna drsalca.

V St. Moritz je prispela jugoslovanska reprezentanca, ki šteje 16 tekmovalcev. Za vsakega športnika in vsako državo je udeležba na olimpijskih igrah velika čast. Naši tekmovalci, ki so se že na lanskoletnih tekmovanjih v St. Moritzu in Chamonixu v ostri konkurenci uvrstili med najboljšo Srednjeevropce, bodo brez dvoma tudi sedaj na vseh tekmovanjih vložili vse svoje sile in znanje. Napadno bi bilo, če bi od naših tekmovalcev, ki prejšnja leta niso trenirali pod istimi pogoji kakor države, ki jih vojna ni tako prizadela, pričakovali, da bodo zasedali prva mesta. Kljub temu, da so se letos pripravljali na igre v specialnem olimpijskem tečaju, še niso imeli tistih pripomočkov kakor na primer Švicarji. Ze sama udeležba na olimpijskih igrah skupno s tekmovalci 30 držav, spoznanje in proučevanje tehnike najboljših posameznikov pa bo ogromno koristilo našim tekmovalcem, katerih dolžnost bo, da vse te izkušnje prenese na svoje učence doma.

Naši smučarji bodo v soboto in nedeljo najprej tekmovali v smučarskem teku na 18 in 50 km ter v štafeti 4x10 km, prihodnji teden pa v smuku, slalomu, kombinaciji in samostojnih skokih. V teh prvih dnevih že trenirajo na smučarskih terenih, ki so 1800 m nad morskó višino, in so že preizkusili olimpijsko progo za smuk in slalom ekupaj z najboljšimi smučarji Poljske, Bolgarije, Finske, Norveške, Švedske, Francije, Italije in drugih držav. Na posameznih mestih je proga zelo težka in je treba vziti preko teras, ki zahtevajo vso sigurnost. Po dosedanjih treningih je videti, da so v smuku najboljši Francozi, v slalomu Italijani in Švicarji, medtem ko se ostalim predstavnikom pozna, da niso imeli zadostnega treninga. Naši smučarji so pokazali veliko sigurnost in posebno na slalom-progi, ki je dolga 700 m z višinsko razliko 200 m. Najboljši slog in hitrost je na preizkušanju pokazal Francoz Coutet. Našima smučarjema Matevžu Lukancu in Tinetu Muleju je v začetku šlo precej težko, toda pozneje sta se popravila. Tekme v slalomu, na kateri so sodelovale skoro vse tekmovalne ekipe, se zaradi zakasnele prijave naših smučarjev niso udeležili. Najboljša se je plasiral Šved Dalmat.

Zandarji so kot brez moči stali pred karnarino in molče zrla na kamione... Drugo si niso mogli misliti: Ktundak ne bo nikdar ukrotil teh ljudi. To so si lahko mislili, če so imeli le količkaj soli v svojih buticah.

Onkraj 889 metrov visokega Debelega vrha, ob samem sotočju Moravice in Nosnice, leži vas Medjurečje (324 m nadmorske višine), kamor je vpoklican umirajoči režim svoje nasprotnice, da ne bi »sitnari« po svojih domačih krajih in razširjeni režimu in državi ureditvi nevarnih idej. Tod so zgradili barake, postavili kuhinje, do katerih si moral tako rekoč prebresti morje blata, če nisi hotel ostati brez griljaja hrane. Tu naj bi nasprotniki reakcionarnega režima polagoma propadali.

Okoli 800 pristahev ljudske demokracije se je zbralo na ta »neprostovoljni kongres«, kakor so ga nekateri hudomušneži imenovali. Prišli so bratje z jugo: Srbi, Makedonci, Crnogorci, Siptarji, Hrvatov ni bilo za te so določili zbirališče drugod. Vsa ta pisana množica se ni vdajala lenarjenju. Osnovali so se študijski krožki, dramske skupine in pevski zbori. Po večerji smo poslušali najnovejša politična poročila, nato pa smo se sestajali zdaj v tej zdaj v oni baraki in poslušali koncerte, ki so jih izmenoma prirejali naši pevski zbori. Gledališki diletanti so nam s svojimi nastopi nudili obilo razvedrila. Dajali so predvsem satirčne komade kakor »Gospod ministri«, ali pa »Makedonska šola«, s katero so igralci-Makedonci na prav razoren način po-

FIZKULTURA

Tenis

Mitič in Palada bosta trenirala z madžarskim prvakom Aszbotom

Zagreb, 27. jan. Zaradi boljše forme naših najboljših igralcev tenisa za razna mednarodna srečanja v letu 1948, bosta te dni odšla v Budimpešto na 15 dnevni trening naša reprezentanta Mitič in Palada, kjer bosta trenirala skupno z madžarskim prvakom Aszbotom.

Fizkultura zveza Jugoslavije bo organizirala na pokritem igrišču v Zagrebu enomesečni trening vseh igralcev tenisa zveznega in prvega razreda, moških, žensk in mladine. Na trening so povabljeni: Mitič, Palada, Laszlo, Šarič, Milojković, Briksi, Ristič, Bojović, Petrovič, Pavlovič, Čerin, Kipčič, Milojković, Popović, Čehular, Urbanc, Suhar, Ornadak, Mogorovič in Leović.

Razen praktičnega treninga v igranju tenisa bodo imeli igralci tudi vsakodnevne ure splošne telesne vzgoje, nato strokovna predavanja iz pravil igre, tehnike udarca ter ideološko-vzgojna predavanja. Ta trening naših igralcev mora zboljšati njihovo kondicijo ter dvigniti kvaliteto igre. Izkušnje reprezentativcev Mitiča in Palade je treba prenesti na naše mlajše igralce. Organizacijo tega tečaja bo izvedel športni odbor za tenis pri FISAH-u, ki se že pripravlja za pričetek turnirja. V kolikor bodo dovoljevale vremenske prilike, bodo igralci igrali aud zunaj.

Dinamo (P.) : Spartak (S.) 2:1 (1:1)

Pančevo, 27. jan. V zelo lepi in napeti igri je domači Dinamo včeraj zaslužen premagal Spartaka iz Subotice z rezultatom 2:1 (1:1).

V moštvu Dinama so se odlikovali v napadu Ljubič in Davidov, v obrambi pa Grbin in Gosič. Gole za Dinamo sta dala Džordžević in Marič, za Spartak pa Šereš.

Turnir košarke v Skoplju

Skoplje, 27. jan. V Kumanovu je bilo medmestno tekmovanje v košarki, na katerem so sodelovale moške in ženske vrste iz Štipa, Prilepa, Kumanova, Skoplja in Bitolja.

Moška vrsta Štipa je premagala po ravnoopravni igri vrsto Prilepa s 24:23, a vrsta Kumanova pa prav tako vrsto Prilepa z rezultatom 45:35. V slabši igri je vrsta Skoplja premagala vrsto Bitolja z rezultatom 57:16. Veliko presenečenje je napravila B vrsta Kumanova, ki je sodelovala na turnirju izven konkurence in premagala moško vrsto Štipa. Ostali rezultati so bili naslednji: Kumanovo : Bitolj 62:15, Skoplje : Štip 61:10. Stanje na tabeli je bilo naslednje: Skoplje, Kumanovo, Štip, Prilep in Bitolj.

Zenska vrsta Štipa je premagala Skoplje z rezultatom 15:11 in se s to zmago plasirala na prvo mesto.

Kratke vesti

Včeraj sta odpotovala v Toulouse (Francija) naša najboljša plavalca Miloslavij in Šipetič, ki ju vodi trener Darko Krvan. Na povabilo francoske plavalne federacije bosta vadila 8 dni skupno z najboljšimi francoskimi plavalci Janjem, bratom Valere, Naxchem in drugimi, ki spadajo v vrsto najboljših evropskih plavalcev. Ta skupni trening bo veliko pripomogel, da se bo raven našega plavalnega športa še bolj dvignila.

Češkoslovaška nogometna zveza se je odločila, da njeno moštvo ne bo sodelovalo na olimpijskem nogometnem turnirju zaradi tega, ker reprezentanca, sestavljena iz čistih amaterjev, ne bi mogla dostojno reprezentirati CSR. Končno odločbo bo prinesel olimpijski odbor Češkoslovaške.

Teniski prvenstvo Avstralije sta v igri parov osvojila Bromwich in Quist, ki sta v finalu premagala Lidwala in Lonza s 1:6, 6:8, 9:7, 6:3, 8:6. V finalnu posameznikov je Bromwich premagal G. Browna s 3:6, 2:6, 6:4, 6:4, 7:5. Quist pa Lidwala s 6:1, 6:2, 1:6, 1:6, 6:3.

kazali kako so velikosrbski režimi vzgajali makedonsko mladino. Med odmori so prepevali pevci in tako pozivili sleherni prireditev. Od časa do časa so nastopali tudi recitatorji in predavatelji, ki so marsikateri problem obravnavali z marksistično temeljitostjo. Ob lepem vremenu so se predavanja vršila kar pod milim nebom, katerih so se udeleževali skoro vsi prebivalci taborišča.

Okoliški kmetje so se kmalu prepričali da nismo to, kar so trošili o nas petokolonski hlapcičci. Z njimi smo živeli v najlepši slogi. Prijazno so nas sprejemali na svoje domove in nas »častili sa dvaput pečenom rakijom«.

Glas o Medjurečju se je raznesel po vsej Jugoslaviji. Vlada ki je s tem pokazala, kam pes taci moli — hotela bi ustvariti taborišča po fašističnem vzorcu, ni z ničemer mogla opravičiti tega svojega barbarskega dejanja. Morala je kapitalirati pred ljudskimi množicami, katere so bile od dne do dne bolj glasne v svojih zahtevah. Njih klci po svobodi je bil premočan in ga ni bilo moči ne prešlišiti ne zadržati. Bila je prisiljena polagoma likvidirati to svojo najnovejšo »ustanovo«, od katere je kot žalosten spomin ostal le še — kup pepela. Barake so zažgali kmetje sami. Bili so toliko ponosni, da niso marali od njih niti trske, da bi z njo podkurili v domačem ognjišču...

Ob slovesu naš je prebivalstvo pristržno pozdravljalo, tovariši iz Uzičke Požege pa so nam pred odhodom krepko stiskali roke — v njih pa proglas Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije...

III. LETNA SKUPŠČINA FZS BO V LJUBLJANI

III. redna letna skupščina Fizkulturne zveze Slovenije bo v Ljubljani v Mladinski dvorani v Franciškanski ulici 31. januarja, ter 1. in 2. februarja. Dnevni red skupščine je naslednji:

- b) Komisija za petletni plan.
c) Propagandna komisija.
d) Organizacijska komisija.
e) Komisija za športna vprašanja in koledar 1948.
f) Gospodarska komisija.
2. februarja 1948:
6. Poročilo glavnega odbora FSZ.
7. Poročilo predsednikov komisij.
8. Diskusija po poročilih.
9. Poročilo nadzornega odbora in razrešnica GO FZS.
10. Podelitev nagrad, pohval in priznanj.
11. Volitve glavnega odbora FZS
12. Zaključki.

Mladinski smučarski tečaji

V tečaj za mladince - tekače na Zatrniku od 1.-7. februarja 1948 naj društva in aktivni pošljejo naslednje število mladincev:
Enotnost, Ljubljana - 5, Sobota, Murska Sobota - 1, Triglav, Ljubljana - 2, Ptuj - 1, Kropa - 1, Polst, Maribor - 3, J. Gregorčič, Jesenice - 2, Elan, Novo mesto - 2, Tržič - 1, Kladivar, Celje - 1, I. gimnazija, Celje - 1, gimnazija Trbovlje - 1, gimnazija Skofja Loka - 1, gimnazija Mozirje - 1, klasična gimnazija Ljubljana - 1, gimnazija Ziri - 1, gimnazija Kamnik - 1, gimnazija Ribnica (Dol.) - 1, gimnazija Stična - 1, FA Bled - 2.

Kratke vesti

V Zemunu se je boksarski dvoboj Milicionar (Beograd) - Jedinstvo (Zemun) končal z zmago Milicionarja z rezultatom 1:15.
Mladinska nogometna tekma med Hajdukom in Lokomotivo, ki je bila v Splitu, se je končala z zmago Hajduka z rezultatom 2:0 (2:0).

Mednarodni šahovski turnir v Beogradu

Beograd, 27. jan.
Včeraj je bilo v prostorih Centralnega doma JA v Beogradu odigrano drugo kolo mednarodnega šahovskega turnirja. Do prekinitve so bile odigrane vsega štiri partije, kar je znak borbenosti igralcev. - Mojster Tot je v Grünfeldovi obrambi proti Džaji kot črni prišel do napada, osvojil figuro in hitro zmagal, Mojster Milič je kot beli proti Janoševiću dosegel boljšo končnico, v nadaljevanju pa je Janošević spregledal figuro in s tem se pospešil konec partije. Partiji Kozamara-Andrič in Vuković-Gruber sta se končali remis.

Nedeljkovič in Piskov sta prekinila partijo v enaki poziciji. Bidev je proti Radojčiću podal v znak izgube kvaliteto in kmeta ter stoji Radojčić v prekinjeni partiji na zmago. Najvažnejša partija drugega kola je bila med češkoslovaškim mojstrom Šajterom in madžarskim mojstrom Florijanom. Šajter je v 9. potezi napravil napako, kar je Florijan izkoristil in osvojil kmeta. Po prekinjeni partiji ima Šajter le slabe izgleda za remis. Majstorovič je v španski partiji proti Božiču osvojil dva kmeta in ima velike izgleda na zmago. Tudi Rabar je prekinil svojo partijo proti Neukirchu v dobljeni poziciji. Vidmar-Kostič sta prekinila v izenačeni poziciji.

Danes dopoldne so se nadaljevale prekinjene partije. Radojčić je premedal Bideva, Florijan Šajtarja, Majstorovič Božiča. Pred igro so se sporazumeli za remis Kostič-Vidmar ml, Partija Rabar-Neukirch je ponovno prekinjena v dobljeni poziciji za Rabarja, Partija Nedeljkovič-Pisteve je ponovno prekinjena v izenačeni poziciji.
Po drugem kolu vodijo Tot in Radojčić z 2 točkama, Florijan, Milič 1 in pol, Vidmar ml., Vuković in Majstorovič 1 itd.

OBVESTILA DNEVNE VESTI

O alergiji pri infekcijskih boleznih bo predaval tov. dr. Stanislav Bančič v petek 30. januarja ob 18 v predavalnici interne klinike v Ljubljani. Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicince.
Elektrotehnik: V sredo 28. t. m. bo ob 20 množični sestanek LSM v elektroseminarju. Pridite gotovo. - Skupinsko vodstvo LSM. 383

KONGERTI

Koncert gorenjskega vokalnega kvinteta, ki bi moral biti v sredo 28. t. m. zvečer v Kranju, je zaradi govora tov. ministra Toneta Fajfarja preložen na nedeljo ob 17.

Urade in ustanove opozarjamo, da vsa obvestila in objave za Ljudsko pravico sprejemamo najkasneje do 12 ure. - Uredništvo.

GLEDALISCE

SLOVENSKA NARODNA GLEDALISCA
Drama - Ljubljana
Cetrtek, 29., ob 20: Ostrovska: »Se tak lisjak se nazadnje ujame«. Red mladinski LSM.
Petek, 30., ob 15: Levstik Krefc: »Turcomer«. Zaključena predstava za »Gimnaziji v Domžalah in Kamniku«.
Pri četrtkovni predstavi Ostrovskega »Se tak lisjak se nazadnje ujame« bo nastopila v vlogi Mamajeva tov. Darinka Debelakova.
Opera - Ljubljana
Sreda, 28. ob 19.30: Kozina: »Ekinokelj«. Red B.
Cetrtek, 29., ob 19.30: Massenet: »Manon«. Zaključena predstava za KNOJ.
Drama - Maribor
Sreda, 28. ob 19: Molière: »Skopuh«. Red LMS-1.
Sobota, 31. ob 20: Linhart: »Zupanova Mleka«. Smole: »Varh«. Pramlera: »Izven«. Ob 19: Maršak: »Mucin doma«. Za »lonirje«.
Opera - Maribor
LMS-1.
Cetrtek, 29. ob 20: Puccini: »Tosca«. Red A.
Petek, 30., ob 20: Verdi: »Trubadur«. Red B.
Sentjakobsko gledališče - Mestni dom
Sobota, 31. ob 20: B. Nušič: »Zalujoča familija«. Večerna predstava.
Nedelja 1. februarja, ob 20: B. Nušič: »Zalujoča familija«. Večerna predstava.
V KRANJU
Sreda, 28. jan ob 20: Koncert Gorenjskega vokalnega kvinteta. Izven.

GOZDNA DIREKCIJA NA BLEDU

potrebuje za takojšen nastop:
avtoelektričarja kovača
4 avtomehanike avtokleparja karoserista vulkanizerja (tudi priučenega)
Plača po dogovoru. - Prošnje je nasloviti na Gozdno direkcijo Bled, personalni odsek

Obveščamo

vsa drž. gradbena podjetja, ustanove zadržnega sektorja in privatnike

ki si želijo nabaviti večje količine peska
najboljše kvalitete, po ugodni ceni, naj čimprej prijavijo svoja naročila zaradi planskega prevoza

Krajeveno podjetje CEMENTARNA »PESKOLOM« KLO Višnja gora

GOZDNA DIREKCIJA V SLOVENJGRADCU

potrebuje:
1 referenta za promet (pogoj: šofer mehanik s nekaj administrativne sposobnosti),
1 referenta za gradnje (srednja tehnična šola)
2 fakturista
1 planirca za gozdarstvo
1 planirca za lesno industrijo
1 planirca za planiranje kadrov
1 planirca za kapitalno izgradnjo
1 planirca za norme
1 šefa komercialnega odseka
1 referenta za odpremo sortimentov več administratorjev

Vremenska napoved za sredo 28. januarja: Nestalno z dežjem; vmes delne razjasnitve.

PRESKRBA

DELITEV MESA ZA BOLNIKE
MLO - oddelek za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča upravičence bolniških nakazil, da prejmejo sveže meso v sredo 28. januarja t. l. od 8-12.
Meso bodo delile poslovalnice mestne klavnice št. 1 in 2, mesarja Remic Franc in Rotar Pavel na trgu, poslovalnica mestne klavnice št. 5 Janševa ulica, poslovalnica št. 4 Celovška cesta, poslovalnica št. 7, Tržanska cesta in poslovalnica št. 3, Zaloška cesta.
Poslovalnice mestne klavnice in mesarja prevzamejo meso na mestni klavnici v sredo 28. januarja ob sedmih

DELITEV JAJC

MLO - oddelek za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko nabavijo od 28. januarja do vključno 2. februarja t. l. na živilsko nakaznico LD za mesec januar odrezek št. 0, 2 jajci.
Potrošnike opozarjamo, da si nabavijo jajca v določenih dneh, ker jih kasneje ne bo več v prodaji.
Jajca bodo delile vse poslovalnice trgovskega podjetja MLO »Mleko« in prodajalna KLO Polje.
Opozarjamo mlekarne, da smejo prodajati jajca samo na živilske nakaznice mesta Ljubljane, katerih odrezki imajo poleg številke tudi črko L.
Naročane mlekarne, da prijavijo trgovskemu podjetju MLO »Mleko«, Majstrova 10, preostalo zalogo jaje 3. februarja od 8-12.
Vrnitev kavelj od prednostnega mleka. - Stranke, ki imajo še vloženo kaveljico za steklenice prednostnega mleka v trgovskem podjetju MLO »Mleko«, Majstrova 10, se naprošajo, da isto do 10. februarja t. l. dvignejo, ker se kaveljice po tem roku ne bodo izplačevale. 387

žensko pisarniško moč

potrebujemo za Ljubljano
Ponudbe poslati na oglasni oddelček »Ljudske pravice«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

Raznašalko

za raznašanje »Ljudske pravice« po ROŽNI DOLINI
takoaj sprejme uprava

OKRAJNA ZADRUŽNA POSLOVNA ZVEZA - RAKEK

kupi kompletno brivsko garnituro (opremo za brivski lokal)
Ponudbe poslati na Okrajno poslovno zvezo, Rakek.

študentie ljublianske univerze!

Röntgenski pregled pljuč bo v dneh od 22. januarja do 5. februarja 1948 v prostorih Federalnega zavoda za socialno zavarovanje na Miklošičevi cesti 20 in je po Uredbi Univerze v Ljubljani in po Zakonu o infekcijskih boleznih za vse slušatelje ljubljanske univerze absolutno obvezen. Slušatelji, ki bi se pregleda iz neupravičenega razloga ne udeležili, izgube pravico testiranja letnega semestra 1947-48.

Razpored röntgenskih pregledov je naslednji:

Table with 2 columns: Date and Faculty/Institution. Includes Teološka fakulteta, Umetnostna akademija, Gospodarska fakulteta, Tehnična fakulteta, Tehnična fakulteta (vsil absolventi medicinske fakultete), Tehnična fakulteta, Tehnična fakulteta, Pedagoška fakulteta.

Glede ur pregleda naj se slušatelji obrnejo na svoja fakultetna, oddelčna in grupna vodstva.

SEKRETARIAT LSM-a LJUBLJANSKE UNIVERZE

»OBZORNIK«

MESEČNIK ZA LJUDSKO PROSVETO

Izšla je 1. številka za leto 1948. z naslednjo vsebino:
Igo Gruden: Otonu Zupančiču k sedemdesetletnici. - Lojz Kraigher: Čaša pojnosti. - Božidar Jakac: Oton Zupančič (portret). - Janez Logar: Oton Zupančič - ob sedemdesetletnici. - Langfellow: Suženj sanja. - Oton Zupančič: Pismo o slovenščini na odru. - Fran Jeza: Zupančič v spominu svojih rojakov na Vinici. - Oton Zupančič: Krosna - Konstatin Miladov. - Oton Zupančič: Golobče, Sirotek. - Franc Kimovec: Zadržni dom naj bo tudi žarišče prosvete na vasi. - Jože Zorn: O reviji kulturno-umetniškega dela sindikatov. - E. M.: Ob II. kongresu Antifašistične fronte žena Jugoslavije. - Slede poročila o ljudsko-prosvetnem delu na terenu, seznam filmskih premier v mesecu januarju, bibliografija o Otonu Zupančiču in kratka poročila o novoizšlih knjigah, rubrika z naslovom: Pomoč ljudskim avtorjem, notni odtis pesmi za mešani zbor Mihaela, Rožanca: »Da sem jaz ptičica« (na Zupančičev tekst) ter šahovska rubrika, ki jo vodi Ludvik Gabrovšek.
Ker vlada veliko pomanjkanje dobrih ljudskih iger, bomo objavili dobre igre v posebnih prilogah, ki bodo priložene 10 številkam Obzornika.

Izšla je že 1. priloga, ki prinaša igro v treh dejanjih Marjan Hribernik: MOSTOVI

Poslali smo jo samo onim, ki so se nanjo posebej naročili. Naročite se tudi na prilogo Obzornika. Celoletna naročnina na list znaša 150.- din, na list in prilogo 250.- din.

OKRAJNI LJUDSKOPROSVETNI SVETI!
Pošljite seznam novih naročnikov, ločeno za one, ki se naročajo samo na list, in za druge, ki se naročajo na list in prilogo. Naročnino je nakazovati na novo številko čekovnega računa 6-90601-4. Kampanja za nabiranje naročnikov se nadaljuje!

Uprava OBZORNIKA - Ljubljana, Miklošičeva 7-I., tel. 44-36

KINO

LJUBLJANA: UNION: Sovjetski film »Marskarada«, tednik.
MATICA: Francoski film »Matična lukas«, tednik.
MOSKVA: Sovjetski film »Parada zmage«, tednik.
SLOGA: Francoski film »Seme v vetrus«, tednik.
Predstave v gorajih kinematografih ob 16.15, 18.15 in 20.15 uri.
KODELJEO: Češki film »Filozofska zgodba«, tednik. Predstava ob 19.30.
MARIBOR: ESPLANADE: Sovjetski film »Križarka Varjane«, tednik.
GRAJSKI: Sovjetska filmska pravljica »Konjček Grbavček«, tednik.
CELJE: METROPOL: Sovjetski film »Admiral Nahimov«, tednik.
DOM: Sovjetski film »Moskva, glavno mesto ZSSR«, tednik.
KAMNIK: Francoski film »Otroci paradiz«, II. del, tednik.
KRANJ: MESTNI: Sovjetski film »Deklica in slona«, tednik.
PTUJ: Češki film »Pardubiške rospes«, ted.

Opozorilo!

Vse naše naročnike, ki so dali v vezavo »VPRAŠANJA NAŠIH DNI« do 25. oktobra 1947, opozarjamo, da iste dvignete najkasneje do 1. marca 1948. - Istočasno opozarjamo vse zainteresirane, da sprejemamo v vezavo »VPRAŠANJA NAŠIH DNI« za leto 1947. do vključno 5. februarja 1948
Uprava »LJUDSKE PRAVICE«

RADIO

Ljubljana Maribor in Slov Primorje
DNEVNI SPOREED ZA SREDO 28. JAN.:
6. Budnica - 6.10 Poročila, objava sporeda, vremenska napoved - 6.30 Jutranja telovadba - 6.40 Jutranji koncert - 7. Radijski koledar, iz današnjih časopisov, objave - 7.15 Poje Lidija Ruslanova - 7.30 Napoved časa, poročila - 7.45 Lahka glasba - 8. Solška ura - 12.30 Napoved časa, poročila - 12.45 Zabavna glasba, mali oglasi, objave - 13. Izra mali ansambli Radia Ljubljana - 13.30 J. Haydn: Simfonija št. 1 v Ha-duru - 14. Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s SZ - 14.10 Poje in igra ansambel Bidečev, praporca SZ - 14.30 Napoved časa, poročila, objava večernega sporeda - 14.45 Klavir v ritmu - 15. Solška ura - 18. Skladbe slovenskih skladateljev izvaja violinist Srečko Zalokar, pri klavirju Jelka Suhadolnik - 18.30 Fizkulturno predavanje - 18.40 Narodne in umetne pesmi poje znani pevci - 19. Radijski dnevnik - 19.10 Informerzi in glasbene silke - 19.50 Napoved časa poročila - 19.45 Zabavna glasba, mali oglasi, objave - 20. Mladinska oddaja: Solška zadruga na tehnični srednji šoli v Ljubljani - 20.10 Pesmi slovenskih skladateljev poje altistka Bogdana Stritarjeva, pri klavirju Samo Hubad - 20.30 Kmetijski punit - 21. Kar si kdo želi - 21.30 Izra zabavni orkester Radia Ljubljana - 22. Prensne vesti zveze postaje Beograd - 22.15 Nočni koncert violinistke Nade Jevdjenjevič, pri klavirju Ksenija Ogrin; na sporedu dela slovenskih skladateljev (prenos iz Maribora) - 22.45 Nekaj zababk.

MALI OGLASI

ANTIUVARIAT Hinko Sevar, Jurčičev trg 2, kupi: Slovenski glasnik 1861, Dom in svet 1888, dr. Mesesnel-Subic, Podbevšek-Grohar in vse druge slovenske knjige. 321
BOSANSKI PONI, res dober, pripraven za vse vožnje, ugodno naprodaj. Vprašati pri Čemažar, Starc Loka 6, Gorenjsko. 379
PROGLASAMO za neveljavno osebno izkaznico, izdano od KLO Stična, mladinsko izkaznico ter vojaško uverenje, izdano v Grosupljem na ime Marolt Ivan, Poljanska cesta 30. 380
PREKLICUJEM veljavnost kolesne izkaznice št. 151824 na ime Jerala Jože. Hraše 37. 621
IZGUBIL sem dne 4. januarja 1948 na cesti Trebnje-Grosuplje denarnico s sledečimi dokumenti: osebno službeno izkaznico NM št. 53223, izkaznico Kluba NM izdano v Grosupljem OF izkaznico, star neveljaven orožni list izdan v Grosupljem, več raznih potrdil in dokumentov ter 1300-1500 din v gotovini. Naprošam najditelja, da mi dokumente vrne na ime Mandelj Jože, mišljenik na postaji NM Vel. Lašče, okraj Grosuplje. Denar si pa naj obdrži za nagrado. Obenem pa proglašam vse dokumente za neveljavne. 385

INVALIDSKO PUŠKARSKO PODJETJE

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 12

opozarja lovce, da sprejema lovsko orožje v strokovno popravilo

Po zaključeni lovski seziji si pustite pregledati in urediti svoje orožje, da bo uporabno ob začetku nove sezije

Advertisement for DR. JOSIP OROŽIM, SEF PRAVNEGA ODSEKA MINISTRSTVA ZA TRGOVINO IN PRESKRBO LRS. Includes contact information for Ljubljana, DNE 27. I. 1948.

Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Dušan Bole - Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 - Uprava Kopitarjeva 2 - Telefon uredništva in uprave: 52-61 in 52-65. - Telefon naročniškega oddelka 30-30 - Telefon oglasnega oddelka 36-85. - Štev. ček rač. 6-90601-0.